

**ПРАВИЛА, ПРОЦЕДУРИ  
И ПРИМЕРНИ ТЕСТОВЕ  
ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ**  
на специалност „СЧЕТОВОДСТВО“  
ОКС „БАКАЛАВЪР“  
редовно обучение

## **СЪДЪРЖАНИЕ**

**ВЪВЕДЕНИЕ ..... стр. 3**

**Как да се подготвите за държавния изпит с този сборник ..... стр. 4**

### **ЧАСТ ПЪРВА**

**ПРАВИЛА ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ И  
ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ИЗПИТ ..... стр. 5**

### **ЧАСТ ВТОРА**

**СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА ИЗПИТНИТЕ МОДУЛИ ..... стр. 9**

### **ЧАСТ ТРЕТА**

**ТЕМАТИЧЕН ВЪПРОСНИК ЗА ДЪРЖАВНИЯ ИЗПИТ ..... стр. 13**

### **ЧАСТ ЧЕТВЪРТА**

**ЛИТЕРАТУРА ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ДЪРЖАВНИЯ ИЗПИТ ..... стр. 19**

### **ЧАСТ ПЕТА**

**ПРИМЕРНИ ИЗПИТНИ ВЪПРОСИ ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ..... стр. 25**

## **ВЪВЕДЕНИЕ**

Настоящият сборник от правила, процедури и примерни тестове за държавен изпит е предназначен за студентите от специалност „Счетоводство“, образователно-квалификационна степен „бакалавър“, редовно обучение.

Сборникът подпомага подготовката за държавния изпит, като систематизира основните изпитни изисквания, представя тематичните области по отделните изпитни модули и предоставя примерни тестови въпроси. Включените в сборника материали са съобразени с утвърдения тематичен въпросник (конспект) и с правилата и процедурите за организация на държавния изпит.

Съдържанието на сборника е структурирано в отделни части, които обхващат организацията и провеждането на държавния изпит, структурата и съдържанието на изпитните модули, тематичния въпросник (конспект), литературата за подготовка и примерни изпитни въпроси.

Сборникът има помощен и ориентационен характер и подпомага систематизирането и планирането на подготовката за държавния изпит.

# КАК ДА СЕ ПОДГОТВИТЕ ЗА ДЪРЖАВНИЯ ИЗПИТ С ТОЗИ СБОРНИК

Настоящият сборник е структуриран така, че да улесни систематичната и целенасочена подготовка за държавния изпит чрез последователно организирани части с ясно определена роля в процеса на усвояване и проверка на знанията. Всяка част изпълнява конкретна функция, като тяхното последователно използване подпомага обобщаването и затвърждаването на изучавания материал.

При подготовката за държавния изпит с помощта на настоящия сборник е препоръчително да спазвате следния ред:

1. Запознайте се с Правилата за организиране и провеждане на държавния изпит, представени в Част Първа, за да придобиете ясна представа за формата на изпита, неговата продължителност, структура и начина на оценяване.
2. Прегледайте структурата и съдържанието на изпитните модули, представени в Част Втора, за да добиете обща представа за обхвата на изпитния материал и логиката на неговото групиране по модули.
3. Работете по Тематичния въпросник за държавния изпит, представен в Част Трета, модул по модул, като се фокусирате върху изпитните теми, включени във всеки модул. За всяка тема следва да се използва литературата за подготовка, представена в Част Четвърта, която е структурирана по модули и включва учебна, допълнителна и нормативна литература. По този начин тематичният въпросник определя обхвата на подготовката, а литературата служи като основен източник за усвояване и задълбочаване на знанията.
4. Проверявайте и затвърждавайте знанията си чрез решаване на примерните изпитни въпроси, включени в Част Пета. Въпросите са разработени на основата на Тематичния въпросник и проверяват разбирането на базовата счетоводна терминология, принципи и методи. Верните отговори са дадени след всеки модул и служат за самопроверка и ориентация в степента на усвояване на материала.

Последователното използване на отделните части на сборника – от запознаване с Правилата за организиране и провеждане на държавния изпит, през работа по Тематичния въпросник и литературата за подготовка, до решаване на примерните изпитни въпроси – подпомага постигането на пълнота и завършеност на подготовката за държавния изпит.

# **ЧАСТ ПЪРВА**

## **П Р А В И Л А**

### **ЗА ОРГАНИЗИРАНЕ И ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ**

### **НА СТУДЕНТИ ОТ ОКС „БАКАЛАВЪР“**

### **СПЕЦИАЛНОСТ „СЧЕТОВОДСТВО“**

#### **I. НОРМАТИВНИ ИЗИСКВАНИЯ И ПРОЦЕДУРИ**

1. След успешното полагане на всички изпити от учебния план на специалност „Счетоводство“, студентите придобиват право да се явят на държавен изпит съгласно чл. 65, ал. 1 от Правилника за учебната дейност на УНСС.

2. Справката за полагането на изпитите по учебен план и тяхното отразяване в електронните главни книги по реда на чл. 63, ал. 6 от Правилника за учебната дейност на УНСС се извършва от служител в дирекция „Учебна дейност“, отдел „Студенти – Бакалавър“, който подпомага административно обучението по специалността в ОКС „бакалавър“ и има достъп до информацията за студентското положение на студентите.

3. Държавният изпит се провежда за всеки випуск в рамките на дипломни сесии, организирани по реда на чл. 26, ал. 2 от Правилника за учебната дейност на УНСС, както следва:

- редовна дипломна сесия;
- първа поправителна дипломна сесия;
- втора поправителна дипломна сесия;
- трета поправителна дипломна сесия,

които се провеждат в съответствие с графика на учебния процес на УНСС за съответната учебна година.

4. Студентите имат право да се явят на държавен изпит на всяка от организираниите за техния випуск изпитни сесии.

5. В учебния план на по специалността в ОКС „бакалавър“ се предвиждат определен брой часове извънаудиторна заетост за подготовка за държавен изпит и кредити, които се присъждат при успешно полагане на държавния изпит. Броят на часовете и кредитите се определят съгласно изискванията на чл. 21, ал. 1, т. 6 от Правилника за учебната дейност на УНСС.

#### **II. АКАДЕМИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ И ПРОЦЕДУРИ**

1. Държавният изпит се провежда съгласно чл. 66, ал. 1 от Правилника за учебната дейност на УНСС по тематичен въпросник, приет от първичното звено, отговарящо за обучението (катедрата), в съответствие с общите правила за провеждане на държавен изпит в ОКС „бакалавър“, приети от Академичния съвет на УНСС. Въпросникът за държавен изпит се актуализира периодично.

2. Въпросникът обхваща основни теми от областта на счетоводството и анализа, изучавани в специалните и факултетните дисциплини от учебния план на специалността.

3. Въпросникът се предоставя не по-късно от три месеца преди датата за провеждане на редовната дипломна сесия чрез електронната страница на катедрата в съответствие с чл. 66, ал. 2 от Правилника за учебната дейност на УНСС и/или по друг подходящ начин, включително чрез ръководителите на бакалавърските специализиращи семинари. Ръководителите на специализиращите семинари предоставят въпросника на студентите и правят разяснения относно организацията и протичането на държавния изпит, изискванията към разработването на изпитните въпроси, критериите за оценка и начина на оценяване.

4. Катедреният съвет определя датите на редовната и на поправителните дипломни сесии в съответствие с графика на учебния процес на УНСС. Датите на дипломните сесии се огласяват на интернет страницата на катедрата, на информационното табло пред кабинета на ръководителя на катедрата и по други, приети за УНСС начини.

### **III. ОРГАНИЗИРАНЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ИЗПИТ**

1. Катедреният съвет определя:

- датата за провеждане на държавния изпит не по-късно от един месец преди неговото провеждане;
- председателя и членовете на държавната изпитна комисия за провеждането на държавния изпит,

в съответствие с изискванията на чл. 45, ал. 2 Закона за висшето образование и чл. 68, ал. 1 от Правилника за учебната дейност на УНСС.

2. Съставът на държавната изпитна комисия включва не по-малко от трима хабилиитирани преподаватели от академичния състав на катедра „Счетоводство и анализ“, както и един представител на работодателите – специалист от съответната професионална област.

3. Изпитната комисия за всяка дипломна сесия се назначава със заповед на ресорния заместник ректор по доклад на ръководителя на катедрата.

### **IV. ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ИЗПИТ**

1. При явяването си на държавен изпит студентът носи студентската си книжка и документ за самоличност, които представя на представител на тестовия център за проверка на самоличността.

2. Председателят на Държавната изпитна комисия, в присъствието на всичките членове на комисията, представя пред студентите указания за правилата, процедурите и начина на протичане на държавния изпит, начина и критериите за оценяване, продължителността на изпита и модела за обявяването на резултатите от него.

3. Представител от тестовия център дава кратки указания за техническите изискванията към студентите по време на провеждането на електронния държавен изпит.

4. Държавният изпит за специалност „Счетоводство“, ОКС „бакалавър“ се провежда под формата на електронен държавен изпит.

5. Електронният държавен изпит се провежда в Тестовия център на УНСС.

6. Студентите трябва да заемат местата си най-малко 15 минути преди началото на държавния изпит.

7. За целите на провеждането на електронния държавен изпит учебният материал се систематизира в осем изпитни модула. Всеки модул се състои от десет групи въпроси, като всяка група въпроси включва по десет изпитни въпроса.

8. Изпитните модули са:

- Обща теория на счетоводството
- Финансово счетоводство
- Управленско счетоводство
- Счетоводство на банките
- Счетоводство в публичния сектор
- Счетоводство на застрахователите и осигурителите
- Финансово счетоводство 2 част
- Финансово-стопански анализ

9. Във всеки автоматично генериран изпитен вариант се включва по един въпрос от всяка от десетте групи въпроси от всеки модул или общо – 80 въпроса. Въпросите са затворени, като всеки въпрос има само един верен отговор.

10. Продължителността на електронния държавен изпит е четири астрономически часа.

11. За всеки верен отговор се присъжда по една точка. Не се отнемат точки за грешен отговор.

12. След полагането на изпитния тест, по преценка на изпитната комисия може да се проведе и устно събеседване със студентите.

13. При провеждането на електронния държавен изпит се осигурява ред и дисциплина. Не се допуска използването на мобилни телефони. Спазва се редът съгласно правилата на Тестовия център на УНСС. При установяване на нарушение изпитът на студента се прекратява и резултатът се анулира по реда на вътрешните правила на УНСС и правилата на Тестовия център.

## **V. ДОКУМЕНТАЦИЯ**

1. Оценките от държавния изпит се отразяват в изпитния протокол и в електронните главни книги в системата WEB студент по реда на чл. 63, ал. 6 от Правилника за учебната дейност на УНСС. Протоколът се подписва от председателя и от членовете на изпитната комисия в деня на оформянето на оценките от държавния изпит.

2. Изпитните резултати от електронния държавен изпит от електронните протоколи се отразяват автоматично в електронните главни книги по реда и в сроковете, определени със заповед на ректора на УНСС.

3. Протоколите от проведения държавен изпит се предават на служителя в дирекция „Учебна дейност“, отдел „Студенти – Бакалавър“, който подпомага административно обучението по специалността.

4. Електронните архиви от държавния изпит се съхраняват и обработват по общия ред, предвиден в Правилника за учебната дейност на УНСС и във вътрешните правила на университета.

## **VI. ДИПЛОМИРАНЕ**

1. Положилите успешно държавен изпит получават диплома на УНСС за завършено висше образование с образователно-квалификационна степен „бакалавър“.
2. Връчването на дипломите става на тържествена церемония, организирана от обучаващата катедра.
3. Дипломите се връчват от ръководителя на катедрата, от представител на ректорското или деканското ръководство, от представител на работодателите или от член на катедрата.
4. На дипломантите, показали отличен успех в процеса на обучението си и на държавния изпит, се връчват грамоти на УНСС и предметни награди.
5. Дипломантите получават дипломите си лично и удостоверяват това с подпис в книга за издадените от УНСС дипломи.
6. Дипломантите могат по желание да предоставят данни за контакт с цел поддържане на връзка с катедрата и участие в инициативи на Алумни общността. Данните се обработват при спазване на действащите правила за защита на личните данни в УНСС.

## **VII. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ**

- §1. Тези правила са разработени на основание на чл. 69, ал. 1 от Правилника за учебната дейност на УНСС.
- §2. Правилата са приети от катедрения съвет на катедра „Счетоводство и анализ“, УНСС на 19.01.2026 г. и влизат в сила от датата на приемането им.
- §3. Тези правила отменят правилата, приети с решение на катедрения съвет на катедра „Счетоводство и анализ“ от 20.02.2017 г. (Протокол № 6/20.02.2017 г.), частично изменени с Протокол № 11/03.07.2017 г. и последно изменени с Протокол № 4/15.01.2018 г.
- §4. Всички разпоредби на тези правила, които не съответстват на правни норми, които са приети, изменени или допълнени след влизането им в сила, се считат по право заменени от съответните разпоредби на съответните нормативни актове, без това да засяга действителността на останалите разпоредби от правилата.

## ЧАСТ ВТОРА

### СТРУКТУРА И СЪДЪРЖАНИЕ НА ИЗПИТНИТЕ МОДУЛИ

#### 1. Модул „Обща теория на счетоводството“ съдържа следните групи въпроси:

Активи, собствен капитал и пасиви – същност, признаване, класификация и оценяване; разходи и приходи – същност, признаване, класификация и оценяване; документиране и инвентаризиране – същност, значение, видове счетоводни документи, изисквания към документирането, отчитане на резултатите от инвентаризацията; оценяване и калкулиране – същност, основни модели и методи за оценка на стопанските обекти и калкулиране на стопанските процеси; счетоводен баланс – същност, съдържание, структура и информационно значение; счетоводни сметки и двойно записване – същност, функции, класификация на счетоводните сметки, контролно значение на двойното записване; годишно счетоводно приключване – подготовка и основни етапи на процеса; годишен финансов отчет – строеж, структура, съдържание и предназначение.

#### 2. Модул „Финансово счетоводство“ съдържа следните групи въпроси:

Дълготрайни материални активи- същност, критерии за признаване, организация и методология на отчитане на операции по придобиване и изваждане от употреба, амортизация и представяне във финансовите отчети; нематериални активи- същност и критерии за признаване, организация и методология на отчитане на операции по придобиване и изваждане от употреба, амортизиране и представяне във финансовите отчети; финансови активи- същност и видове, организация и методология на отчитане на операции по придобиване и продажби, отписване и представяне във финансовите отчети; разчети- видове, организация и методология на отчитане; финансови отчети- цели, предназначение, качествени характеристики на информацията, елементи и компоненти на годишния финансов отчет; капитал- същност, видове, организация и методология на отчитане на операции по формиране, увеличение и намаление на капитала, специфики при формирането на капитала на акционерните дружества и дружествата с ограничена отговорност материални запаси- същност, видове, организация и методология на отчитане на операции по придобиване и изваждане от употреба, методи за оценка при отписване; разходи- същност, видове, принципи на отчитане ; приходи- същност, видове, принципи за отчитане; счетоводна политика-същност и елементи.

#### 3. Модул „Управленско счетоводство“ съдържа следните групи въпроси:

Разходите и приходите в управленското счетоводство – концепции и класификация; счетоводен анализ на динамиката на разходите (изменение на разходите по отношение на обема дейност); полета на сигурност; същност на калкулирането; традиционни методи за калкулиране; съвременни методи за калкулиране; счетоводен анализ на зависимостта между разходите, обема и печалбата (анализ на критичната точка на дейността) без полета на сигурност; счетоводно обосноваване на вземането на нерутинни (нечесто повтарящи се) решения за конкретни икономически ситуации; счетоводно бюджетиране – първа част (същност, видове бюджети, методи на бюджетиране, бюджет за продажбите, бюджет за производството, бюджет за доставката на /основни/ материали); счетоводно бюджетиране – втора част (бюджет за преките трудови разходи, бюджет за непреките производствени разходи, бюджет за непроизводствените разходи, бюджет за паричните потоци); управленско счетоводство по центрове за отговорност; изследване и анализ на отклоненията на бюджета.

#### **4. Модул „Счетоводство на банките“ съдържа следните групи въпроси:**

Специфики в организацията и методологията на счетоводството в банките; счетоводно отчитане на собствения капитал в банките; счетоводно отчитане на привлечения капитал в банките; счетоводно отчитане на емисионно-касовите операции в Българска народна банка и търговските банки; счетоводно отчитане на финансовите активи в банките; счетоводно отчитане на предоставените кредити в банките; счетоводно отчитане на разплащателните операции на територията на страната в банките; счетоводно отчитане на разплащателните операции с чужбина в банките; счетоводно отчитане на приходите и разходите в банките; счетоводно отчитане на финансовия резултат в банките; годишно счетоводно приключване и финансови отчети на банките.

#### **5. Модул „Счетоводство в публичния сектор“ съдържа следните групи въпроси:**

Специфики в организацията и методологията на счетоводството в предприятията от публичния сектор; счетоводно отчитане на разполагаемия и на привлечения капитал в предприятията от публичния сектор; счетоводно отчитане на дълготрайните материални активи, инфраструктурните обекти, активите с историческа и художествена стойност, книгите в библиотеките и специалните активи в предприятията от публичния сектор; счетоводно отчитане на дълготрайните нематериални активи в предприятията от публичния сектор; счетоводно отчитане на материалните запаси в предприятията от публичния сектор; счетоводно отчитане на разчетите в предприятията от публичния сектор; счетоводно отчитане на паричните средства и инвестициите в предприятията от публичния сектор; счетоводно отчитане на разходите в предприятията от публичния сектор; счетоводно отчитане на приходите в предприятията от публичния сектор; годишно счетоводно приключване и годишни финансови отчети в предприятията от публичния сектор.

#### **6. Модул „Счетоводство на застрахователите и осигурителите“ съдържа следните групи въпроси:**

Същност, предмет и организация на застраховането и на осигуряването в България; предмет, обекти и организация на счетоводството на застрахователните дружества, счетоводство на пенсионноосигурителните дружества и на управляваните от тях пенсионни фондове, в качеството им на осигурители при Втория и Третия пенсионен стълб; доходи на наетите лица и връзката им със социалното и здравно осигуряване; отчитане на разходите на застрахователите, на пенсионноосигурителните дружества и на управляваните от тях пенсионни фондове; отчитане на приходите на застрахователите, на пенсионноосигурителните дружества и на управляваните от тях пенсионни фондове; отчитане на разчетите на застрахователите, на пенсионноосигурителните дружества и на управляваните от тях пенсионни фондове; отчитане на инвестициите на застрахователите, на пенсионноосигурителните дружества и на управляваните от тях пенсионни фондове; отчитане на пасивите по застрахователни договори (техническите резерви) и на пасивите на пенсионните фондове; отчитане на собствения капитал на застрахователите и на пенсионноосигурителните дружества; годишно счетоводно приключване и годишен финансов отчет на застрахователите, на пенсионноосигурителните дружества и на управляваните от тях пенсионни фондове; финансови отчети за целите на надзора на застрахователите и осигурителите.

## **7. Модул „Финансово счетоводство 2 част“ съдържа следните групи въпроси:**

Последваща оценка на нетекущи активи; обезценка на нетекущи активи; признаване и оценка на приходите от договори с клиенти; специфични видове сделки – гаранции, споразумения за обратно изкупуване, договори за консигнация, договорености за фактуриране и задържане; лизинг – същност и признаване; първоначална и последваща оценка на лизингово задължение и актив с право на ползване; инвестиционни имоти; модели за представяне на инвестиционните имоти; нетекущи активи, държани за продажба; счетоводна политика и оповестяване на информацията във финансовите отчети.

## **8. Модул „Финансово-стопански анализ“ съдържа следните групи въпроси:**

Анализ на изпълнението на производствената програма; анализ на осигуреността, използването и ефективността от използването на дълготрайните материални активи; анализ на осигуреността с работна сила, използване на работното време и на производителността на труда; анализ на разходите на предприятието – обща оценка, разходи на 100 лева приходи, разходи по икономически елементи, разходи за основна дейност и анализ на себестойността на 100 лева продадена продукция; анализ на разходите по видове разходи; анализ на финансовите резултати; анализ на рентабилността – на база разходи и база приходи; анализ на рентабилността – на база активи и база целия капитал; анализ на рентабилността – на база активи и база собствен капитал; анализ на финансовото състояние.



## ЧАСТ ТРЕТА

### ТЕМАТИЧЕН ВЪПРОСНИК ЗА ДЪРЖАВНИЯ ИЗПИТ

по специалност „Счетоводство“, ОКС „Бакалавър“, редовно обучение

#### 1. Модул „Обща теория на счетоводството“

**Тема №1. Предмет на счетоводството.** Активите като предмет на счетоводството – определение, признаване и класификация. Условни активи.

**Тема №2. Собственият капитал като предмет на счетоводството** – определение, установяване и съдържание.

**Тема №3. Пасивите като предмет на счетоводството** – определение, признаване и класификация. Условни пасиви.

**Тема №4. Разходите като предмет на счетоводството** – определение, признаване и класификация.

**Тема №5. Приходите като предмет на счетоводството** – определение, признаване и класификация.

**Тема №6. Метод на счетоводството.** Определение и значение. Съставни елементи на метода на счетоводството. Балансовото обобщаване и счетоводният баланс, като елементи на счетоводния метод. Модели балансови изменения.

**Тема №7. Счетоводни сметки и двойно записване,** като елементи на счетоводния метод. Контролно значение на двойното записване.

**Тема №8. Оценяването и калкулирането,** като елементи на счетоводния метод.

**Тема №9. Документирането и инвентаризирането,** като елементи на счетоводния метод.

**Тема №10. Обобщаване (сводка) на счетоводната информация и финансовите отчети,** като елементи на счетоводния метод. Фундаментални счетоводни принципи.

#### 2. Модул „Финансово счетоводство“

**Тема № 1. Концептуална рамка на финансовото счетоводство /финансовата отчетност/.** Общи положения към МСС и към националните счетоводни стандарти. Цели на финансовите отчети. Качествени характеристики на информацията, която се съдържа във финансовите отчети. Елементи на отчетите. Принципи на счетоводно признаване и оценяване. Потребители на информацията от отчетите. Концепции за поддържане на капитала. Счетоводен модел.

**Тема № 2. Формулиране и оповестяване на счетоводната политика.** Годишен финансов отчет – цели, състав, съдържание и представяне. Ред на изготвяне и заверяване. Съдържание на компонентите на ГФО.

**Тема № 3. Дълготрайни материални активи.** Първоначална оценка и признаване. Последващи разходи за ремонт, модернизация и реконструкция. Амортизиране на дълготрайните материални активи. Счетоводно отчитане на операциите с дълготрайни материални активи – придобиване и изваждане от употреба.

**Тема № 4. Нематериални активи – същност, признаване и последващо оценяване. Амортизиране на нематериалните активи.**

**Тема № 5. Краткотрайни материални активи /материални запаси/ – същност, признаване и оценяване. Счетоводно отчитане на операциите с краткотрайните материални активи /материални запаси/.**

**Тема № 6. Счетоводно отчитане на разчетите на предприятието с бюджета, социалното осигуряване и персонала.**

**Тема № 7. Финансови активи на предприятието – класификация, първоначално признаване и последващо оценяване. Счетоводно отчитане на операциите с финансови активи.**

**Тема № 8. Разходи на предприятието – определение, класификация, принципи на отчитане. Счетоводно отчитане на разходите за дейността. Отчитане на създадената продукция и на операциите с нея. Финансови разходи – същност и видове. Счетоводно отчитане и оповестяване.**

**Тема № 9. Приходи на предприятието – определение, класификация, принципи на признаване. Счетоводно отчитане на приходите от продажби и резултата от тях. Финансови приходи – същност и видове. Счетоводно отчитане и оповестяване.**

**Тема № 10. Счетоводно отчитане на формирането и изменението на собствения капитал на предприятието.**

### **3. Модул „Управленско счетоводство“**

**Тема № 1. Разходите и приходите в управленското счетоводство – концепции и класификация.**

**Тема № 2. Счетоводен анализ на динамиката на разходите (изменение на разходите спрямо обема дейност).**

**Тема № 3. Същност на калкулирането. Традиционни методи за калкулиране.**

**Тема № 4. Калкулиране на себестойността при наличието на брак в производството, на взаимосвързана продукция и при прилагането на АБС метод на калкулиране. Калкулиране в условията на стандартизация.**

**Тема № 5. Счетоводен анализ на зависимостта между разходите, обема и печалбата (анализ на критичната точка на дейността).**

**Тема № 6. Счетоводно обосноваване на вземането на нерутинни (нечесто повтарящи се) решения за конкретни икономически ситуации.**

**Тема № 7. Управленско счетоводно бюджетиране (първа част). Същност на бюджетирането. Бюджет за продажбите. Бюджет за производството. Бюджет за разходите на материали.**

**Тема № 8. Управленско счетоводно бюджетиране (втора част). Бюджет за преките трудови разходи. Бюджет за общопроизводствените разходи. Бюджет за непроизводствените разходи. Бюджет за паричните потоци.**

**Тема № 9. Управленско счетоводство по центрове за отговорност.**

**Тема № 10. Изследване и анализ на отклоненията на бюджета.**

#### **4. Модул „Счетоводство на банките“**

**Тема № 1. Характеристика на дейността и на счетоводството на банките.** Обща характеристика на банковата дейност като обект на счетоводството. Същност и организация на счетоводството на банките.

**Тема № 2. Счетоводно отчитане на собствения капитал на банките.** Характеристика на собствения капитал като обект на счетоводно отчитане. Счетоводно отчитане на основния капитал на банките. Счетоводно отчитане на резервите на банките. Счетоводно отчитане на финансовия резултат на банките.

**Тема № 3. Счетоводно отчитане на привлечения капитал на банките.** Същност, класификация и форми на привлечения капитал като обект на счетоводно отчитане. Счетоводно отчитане на приетите срочни депозити. Счетоводно отчитане на привлечените средства по разплащателни и други сметки. Счетоводно отчитане на получените заеми и други дългове.

**Тема № 4. Счетоводно отчитане на емисионно-касовите операции.** Характеристика на емисионните операции като обект на счетоводно отчитане. Счетоводно отчитане на емисионните операции в Българската народна банка (БНБ). Счетоводно отчитане на движението на наличните парични средства към клоновете на БНБ и останалите банки. Счетоводно отчитане на касовите операции в банките.

**Тема № 5. Счетоводно отчитане на финансовите активи на банките.** Същност и класификация на финансовите активи като обект на счетоводно отчитане. Счетоводно отчитане на операциите по признаване, последващо оценяване, обезценяване и отписване на финансовите активи в банките.

**Тема № 6. Счетоводно отчитане на предоставените кредити.** Същност и класификация на предоставените кредити като обект на счетоводно отчитане. Счетоводно отчитане на договорените и предоставените кредити. Счетоводно отчитане на приходите от лихви. Счетоводно отчитане на обезпеченията по предоставените кредити. Счетоводно отчитане на обезценките по предоставените кредити.

**Тема № 7. Счетоводно отчитане на разплащателните операции в страната.** Същност на платежните операции и национална платежна система. Модели за извършване на платежни операции в национална валута. Счетоводно отчитане на плащанията между банките. Организация на разплащателния процес и счетоводно отчитане на платежните операции в национална валута.

**Тема № 8. Счетоводно отчитане на разплащателните операции с чужбина.** Характеристика и специфики на презграничните платежни операции и платежни системи. Модели за извършване на платежни операции в чуждестранна валута. Организация на разплащателния процес и счетоводно отчитане на платежните операции в чуждестранна валута.

**Тема № 9. Счетоводно отчитане на приходите и разходите на банките.** Същност и характеристика на приходите и разходите като обект на счетоводно отчитане в банките. Модели за счетоводно отчитане на финансовите разходи, разходите по икономически елементи и разходите за бъдещи периоди. Модели за счетоводно отчитане на финансовите приходи, приходите от продажби, от други дейности и приходите за бъдещи периоди в банките.

**Тема № 10. Финансови отчети на банките.** Теоретична характеристика и нормативно регламентиране на финансовите отчети. Съдържание на финансовите отчети с общо предназначение.

## **5. Модул „Счетоводство в публичния сектор“**

**Тема №1. Организация на счетоводството в публичния сектор.** Същност и видове предприятия от публичния сектор. Специфики в организацията на счетоводството в предприятията от публичния сектор.

**Тема №2. Счетоводно отчитане на капитала и заемите в предприятията от публичния сектор.** Теоретична характеристика и счетоводно отчитане на капитала в предприятията от публичния сектор. Счетоводно отчитане на привлечения капитал в предприятията от публичния сектор.

**Тема №3. Счетоводно отчитане на дълготрайните материални активи в предприятията от публичния сектор.** Теоретична характеристика на дълготрайните материални активи като обект на счетоводно отчитане в предприятията от публичния сектор. Счетоводно отчитане на придобиването, амортизирането и изваждането от употреба на дълготрайните материални активи. Счетоводно отчитане на преоценката и обезценката на дълготрайни материални активи. Счетоводно отчитане на земите, парковете, инфраструктурните обекти, активите с историческа и художествена стойност и книгите в библиотеките в предприятията от публичния сектор.

**Тема №4. Счетоводно отчитане на нематериалните активи в предприятията от публичния сектор.** Теоретична характеристика на нематериални активи като обект на счетоводно отчитане в предприятията от публичния сектор. Счетоводно отчитане на придобиването, амортизирането и изваждането от употреба на нематериални активи. Счетоводно отчитане на преоценката и обезценката на нематериални активи.

**Тема №5. Счетоводно отчитане на материалните запаси в предприятията от публичния сектор.** Теоретична характеристика на материалните запаси като обект на счетоводно отчитане в предприятията от публичния сектор. Счетоводно отчитане на материалите, стоките и готовата продукция от стопанска дейност в предприятията от публичния сектор. Модели за счетоводно отчитане на запасите от държавния резерв и конфискуваните в полза на държавата активи и обезпечения.

**Тема №6. Счетоводно отчитане на разчетите.** Теоретична характеристика на разчетните отношения като обект на счетоводно отчитане в предприятията от публичния сектор. Счетоводно отчитане на задълженията към доставчици и вземанията от контрагенти. Счетоводно отчитане на разчетите с персонала и с подотчетните лица. Счетоводно отчитане на разчетите със студенти. Модели за счетоводно отчитане на разчетите по временни безлихвени заеми, вътрешните разчети и разчетите за данъци и осигурителни вноски в предприятията от публичния сектор.

**Тема №7. Счетоводно отчитане на паричните средства и инвестициите в предприятията от публичния сектор.** Теоретична характеристика на паричните средства и инвестициите като обект на счетоводно отчитане в предприятията от публичния сектор. Счетоводно отчитане на паричните средства. Модели за счетоводно отчитане на инвестициите в съучастия и инвестициите в ценни книжа в предприятията от публичния сектор.

**Тема №8. Счетоводно отчитане на разходите в предприятията от публичния сектор.** Теоретична характеристика на разходите като обект на счетоводно отчитане в предприятията от публичния сектор. Модели за счетоводно отчитане на разходите за дейността, финансовите разходи и разходите от други събития.

**Тема №9. Счетоводно отчитане на приходите в предприятията от публичния сектор.** Теоретична характеристика на приходите като обект на счетоводно отчитане в предприятията от публичния сектор. Модели за счетоводно отчитане на приходите от дейността, финансовите приходи и приходите от други събития.

**Тема №10. Годишно счетоводно приключване и финансови отчети на предприятията от публичния сектор.** Теоретична характеристика и нормативно регламентиране. Етапи на годишното счетоводно приключване. Съдържание на годишния финансов отчет на предприятията от публичния сектор.

## **6. Модул „Счетоводство на застрахователите и осигурителите“**

**Тема № 1. Същност и характеристика на финансовата отчетност на застрахователните дружества.** Същност, предмет, обекти и организация на застраховането. Основни понятия в застраховането. Структура на застрахователната премия. Нормативно регулиране на застрахователната дейност в България. Същност и характеристика на счетоводната отчетност на застрахователните дружества.

**Тема № 2. Същност и характеристика на финансовата отчетност на осигурителните дружества.** Същност, предмет и организация на осигурителната дейност. Основни понятия в осигурителната дейност. Обекти на осигуряване и организация на осигурителната дейност в България. Нормативно регулиране на осигуряването. Същност и характеристика на счетоводната отчетност на пенсионните фондове и на пенсионноосигурителните дружества.

**Тема № 3. Счетоводно отчитане на приходите на застрахователите и осигурителите.** Същност на приходите. Видове приходи и тяхното оценяване. Счетоводно отчитане на приходите.

**Тема № 4. Счетоводно отчитане на разходите на застрахователите и осигурителите.** Същност на разходите. Видове разходи и тяхното оценяване. Счетоводно отчитане на разходите.

**Тема № 5. Счетоводно отчитане на разчетите на застрахователите и осигурителите.** Същност на разчетите на застрахователите и осигурителите. Видове разчети. Счетоводно отчитане на разчетите със застрахователни посредници и помощници, на разчетите по регреси, на разчетите с технически експерти, доверени лекари и вещи лица, на разчетите по съзастраховане, на разчетите по активно и пасивно презастраховане и на вътрешните разчети. Отчитане на специфичните разчети на пенсионноосигурителните дружества с управляваните пенсионни фондове, с други осигурители, с осигурителни и инвестиционни посредници и др. Отчитане на специфичните разчети на пенсионните фондове с осигурените в тях лица и с управляващите ги пенсионноосигурителни дружества.

**Тема № 6. Счетоводно отчитане на пасивите по застрахователни договори (техническите резерви) при застрахователите и на специфичните (пенсионноосигурителни) резерви при осигурителите.** Същност на техническите резерви. Видове технически резерви. Счетоводно отчитане на техническите резерви.

**Тема № 7. Счетоводно отчитане на инвестициите на застрахователите и осигурителите.** Същност на инвестициите. Видове инвестиции. Инвестиционна политика на застрахователите и осигурителите. Счетоводно отчитане на инвестициите.

**Тема № 8. Счетоводно отчитане на собствения капитал на застрахователите и осигурителите.** Същност на собствения капитал. Структура на собствения капитал. Счетоводно отчитане на собствения капитал.

**Тема № 9. Годишно счетоводно приключване и данъчно облагане на дейността на застрахователите и осигурителите.** Организация на годишното счетоводно приключване на дейността на застрахователите и осигурителите. Етапи на годишното счетоводно приключване на дейността на застрахователите и осигурителите. Данъчно облагане на дейността на застрахователите и осигурителите.

**Тема № 10. Финансови и надзорни отчети на застрахователите и осигурителите. Основни показатели за анализ.** Годишни финансови отчети с общо предназначение – принципи, структура, елементи и компоненти. Финансови отчети за целите на надзора.

## **7. Модул „Финансово счетоводство 2 част“**

**Тема № 1. Лизинг – същност и признаване.**

**Тема № 2. Отчитане и представяне на лизинговите сделки във финансовите отчети на предприятието.**

**Тема № 3. Модели за последваща оценка на нетекущите активи на предприятието. Отчитане на преоценката на нетекущите активи на предприятието.**

**Тема № 4. Същност и отчитане на обезценката на нетекущи активи на предприятието.**

**Тема № 5. Представяне на преоценката и обезценката във финансовите отчети на предприятието.**

**Тема № 6. Дефиниране и признаване на инвестиционни имоти.** Първоначално и последващо оценяване. Прехвърляне на имоти към и от инвестиционни имоти. Изваждане от употреба на инвестиционни имоти.

**Тема № 7. Признаване и оценка на приходите от договори с клиенти.**

**Тема № 8. Отчитане на специфични видове сделки – гаранции, споразумения за обратно изкупуване, договори за консигнация, договорености за фактуриране и задържане.**

**Тема № 9. Същност и отчитане на нетекущите активи, държани за продажба.**

**Тема № 10. Оповестяване на информацията, свързана с нетекущите активи, държани за продажба в предприятието.**

## **8. Модул „Финансово-стопански анализ“**

**Тема № 1. Анализ на нетните приходи от продажби на продукцията.** Установяване влиянието на преките фактори в абсолютно и в относително изражение върху изменението на нетните приходи от продажби на продукцията за текущия спрямо критерийния (базисен) период.

**Тема № 2. Анализ на ефективността от използването на дълготрайните материални активи на предприятието.**

**Тема № 3. Анализ на материалоемкостта на продукцията.**

**Тема № 4. Анализ на производителността на труда като самостоятелен обект на финансово-стопанския анализ и като факторен показател.**

**Тема № 5. Анализ на себестойността на 100 лв. продадена продукция.**

**Тема № 6. Анализ на балансовата печалба, респ. загуба.**

**Тема № 7. Анализ на финансовия резултат от продажби на продукцията.**

**Тема № 8. Анализ на рентабилността на база активи.**

**Тема № 9. Анализ на финансовото състояние на предприятието – насоки на анализа.** Анализ на ликвидността на предприятието.

**Тема № 10. Анализ на обръщаемостта на краткотрайните активи на предприятието.**

## **ЧАСТ ЧЕТВЪРТА**

### **ЛИТЕРАТУРА ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ДЪРЖАВНИЯ ИЗПИТ**

#### **1. Модул „Обща теория на счетоводството“**

##### **I. Учебна литература**

1. Стоянов, С., Савова, К. и Николова, Н. *Обща теория на счетоводството*. София: Издателски комплекс – УНСС, 2021.
2. Башева, Сн., Фесчиян, Д. *Обща теория на счетоводството*. София: Университетско издателство „Стопанство“, 2010.

##### **II. Допълнителна литература**

1. Савова, К., Рангелова, Л., Филипова-Сланчева, А. и Николова, Н. *Счетоводство – основен курс. Сборник задачи и тестове*. София: Издателски комплекс – УНСС, 2019.

##### **III. Нормативна литература**

1. Закон за счетоводството. Обн., ДВ, бр. 95 от 8.12.2015 г., в сила от 1.01.2016 г.
2. Търговски закон. Обн., ДВ, бр. 48 от 18.06.1991 г.
3. Регламент (ЕО) № 1126/2008 на Комисията от 3 ноември 2008 г. за приемане на някои международни счетоводни стандарти в съответствие с Регламент (ЕО) № 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.
4. Национални счетоводни стандарти, приети с Постановление № 46 на Министерския съвет от 21 март 2005 г., обн., ДВ, бр. 30 от 2005 г.

#### **2. Модул „Финансово счетоводство“**

##### **I. Учебна литература**

1. Башева, Сн., Миланова, Е., Йонкова, Б., Пожаревска, Р., Петрова, Д. *Основи на счетоводството*. София: Издателски комплекс – УНСС, 2014.
2. Башева, Сн., Пожаревска, Р., Маркова, М. *Отчитане на нематериалните активи*. София: Издателски комплекс – УНСС, 2016.
3. Миланова, Е., Орешаров, Н. *Счетоводна политика и финансови отчети на предприятието*. София: Университетско издателство „Стопанство“, 2015.

##### **II. Допълнителна литература**

1. Башева, Сн. *Концептуални основи на стандартизацията в счетоводството*. София: Издателски комплекс – УНСС, 2010.
2. Душанов, Ив., Башева, Сн., Орешкова, Х., Орешаров, Н., Хаджикотев, В. *Стандартизация в счетоводството*. София: Икономика-прес, 2009.
3. Стоянов, С. *Акционерният капитал в счетоводството*. София: Счетоводна къща ЕООД, 2009.

### **III. Нормативна литература**

1. Закон за счетоводството. Обн., ДВ, бр. 95 от 8.12.2015 г., в сила от 1.01.2016 г.
2. Регламент (ЕО) № 1126/2008 на Комисията от 3 ноември 2008 г. за приемане на някои международни счетоводни стандарти в съответствие с Регламент (ЕО) № 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.
3. Регламент (ЕС) 2016/2067 на Комисията от 22 ноември 2016 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1126/2008 във връзка с МСФО 9 „Финансови инструменти“.
4. Национални счетоводни стандарти, приети с Постановление № 46 на Министерския съвет от 21 март 2005 г., обн., ДВ, бр. 30 от 2005 г.

### **3. Модул „Управленско счетоводство“**

#### **I. Учебна литература**

1. Рупска, Т., Орешаров, Н., Кавалджиева, К. *Управленско счетоводство (основен курс)*. София: Издателски комплекс – УНСС, 2015.
2. Брезоева, Б., Мусов, М. *Управленско счетоводство*. София: Издателски комплекс – УНСС, 2020.

#### **II. Допълнителна литература**

1. Рупска, Т. *Възможности за приложение на теорията на ограниченията в предприятия от аграрния сектор*. Икономика и управление на селското стопанство, 2023, т. 68, бр. 4.
2. Рупска, Т. *Управленска счетоводна система в контекста на теорията на ограниченията*. София: Издателски комплекс – УНСС, 2023

### **4. Модул „Счетоводство на банките“**

#### **I. Учебна литература**

1. Стоянов, С., Фесчиян, Д., Башева, Сн., Андасарова, Р. *Банково счетоводство*. Издателски комплекс – УНСС, София, 2018.
2. Фесчиян, Д., А. Филипова-Сланчева, Р. Андасарова, Я. Даскалов. *Сборник задачи и тестове по банково счетоводство*. Издателски комплекс – УНСС, 2017.
3. Фесчиян, Д. *Примерен сметкоплан на банките*. София, 2018.

#### **II. Допълнителна литература**

1. Фесчиян, Д. *Счетоводството като източник на информация за управление на капиталовата адекватност на банките и новото Базелско споразумение за капитала*. София: Стопанство, 2005.
2. Фесчиян, Д. *Счетоводен анализ на кредитния риск в банките*. Годишник на ИДЕС, София, 2010.
3. Стоянов, Ст., Д. Фесчиян. *Счетоводна политика на банките в условията на икономически кризи*. София: ИК-УНСС, 2013.
4. Фесчиян, Д., Филипова-Сланчева, А., Андасарова, Р., Даскалов, Я. *Стандартизирани модели за счетоводно отразяване на финансовите активи в банките*. Списание ИДЕС, София, 2017, бр.3.

5. Фесчиян, Д., Андасарова, Р. *Необходимостта от законова регламентация на подхода за прилагане на МСС като задължителна счетоводна база за финансовите отчети на банките в България*. Списание ИДЕС, 2019, бр.1.
6. Фесчиян, Д., Андасарова, Р. *Модели за банкова регулация на риска – динамика в моделирането и перспективи*. Научни трудове на УНСС, 2020, Том 1.

### **III. Нормативна литература**

1. Регламент (ЕО) № 1126/2008 на Комисията от 3 ноември 2008 година за приемане на някои международни счетоводни стандарти в съответствие с Регламент (ЕО) № 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.
2. Регламент (ЕС) 2016/2067 на Комисията от 22 ноември 2016 година за изменение на Регламент (ЕО) № 1126/2008 за приемане на някои международни счетоводни стандарти в съответствие с Регламент (ЕО) № 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета във връзка с МСФО 9 Финансови инструменти.
3. Регламент (ЕС) №575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници, ОВ L 176.
4. Регламент (ЕС) № 260/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2012 относно техническите и бизнес изискванията за кредитни преводи и директни дебити в евро.
5. Закон за счетоводството. Обн., ДВ, бр. 95 от 8.12.2015 г., в сила от 1.01.2016 г.
6. Закон за Българската народна банка. Обн., ДВ, бр. 46 от 10.06.1997 г.
7. Закон за кредитните институции. Обн., ДВ, бр.59 от 21.07.2006 г.
8. Закон за платежните услуги и платежните системи. Обн., ДВ, бр.20 от 06.03.2018 г.
9. Търговски закон. Обн. ДВ. бр.48 от 18 Юни 1991 г.
10. Наредба №7 на БНБ за организацията и управлението на рисковете в банките, Обн. ДВ, бр. 40 от 13 май 2014 г.
11. Наредба №8 на БНБ от 24 април 2014 г. за капиталовите буфери на банките, Обн., ДВ, бр. 40 от 13 май 2014 г.
12. Наредба № 3 на БНБ от 18 април 2018 г. за условията и реда за откриване на платежни сметки, за изпълнение на платежни операции и за използване на платежни инструменти.
13. Наредба № 11 на БНБ от 1 март 2007 г. за управлението и надзора върху ликвидността на банките

## **5. Модул „Счетоводство в публичния сектор“**

### **I. Учебна литература**

1. Стоянов, С., Фесчиян, Д., Савова, К., Андасарова, Р. *Счетоводство в публичния сектор*. Издателски комплекс – УНСС, 2017.
2. Фесчиян, Д., Савова, К., Андасарова, Р., Даскалов, Я. *Счетоводство в публичния сектор. Сборник със задачи и тестове*, Издателски комплекс – УНСС, 2019.

## **II. Допълнителна литература**

1. Фесчиян, Д. *Стандартизация на счетоводството и модели за отчитане на дълготрайните материални активи в публичния сектор* (трето прераб. и доп. издание). София: Издателски комплекс – УНСС, 2018.
2. Фесчиян, Д. *Международните счетоводни стандарти за публичния сектор и процесът на хармонизация на счетоводството в ЕС*. Икономически изследвания, ИИИ на БАН, кн.4, 2013.
3. Фесчиян, Д. *За необходимостта от стандартизирани финансови отчети в публичния сектор*. Списание на ИДЕС, 2023, бр.2.
4. Feschiyan, D. *Standardized Model for Accounting of Heritage Assets in the Public Sector of Bulgaria*. Economic Alternatives, 2025, (3).
5. Фесчиян, Д, Савова, К., Андасарова, Р. *Концептуалната рамка за финансово отчитане в публичния сектор – предизвикателство пред финансовата отчетност в публичния сектор на България*. Списание на ИДЕС, 2021, бр.4.
6. Фесчиян, Д., Андасарова, Р., Даскалов, Я. *Предизвикателства и проекции в счетоводната система на предприятията от публичния сектор в процеса на изграждане на стандартизирани модели за признаване, отчитане и оповестяване на инфраструктурните активи*. София: Издателски комплекс – УНСС, 2022.

## **III. Нормативна литература**

1. Концептуална рамка за финансово отчитане с общо предназначение от организации от публичния сектор, издание на Съвета за международни счетоводни стандарти за публичния сектор към Международната федерация на счетоводителите (превод на български език, под научната редакция на проф. д-р Даниела Фесчиян). ИДЕС, 2021.
2. Закон за счетоводството. Обн., ДВ, бр. 95 от 8.12.2015 г., в сила от 1.01.2016 г.
3. Закон за публичните финанси. Обн., ДВ, бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г.
4. Указание на Министерство на финансите ДДС 20/14.12.2004 г. относно прилагането на Националните счетоводни стандарти от бюджетните предприятия.
5. Указание на Министерство на финансите ДДС №5/30.09.2016 г. относно начисляване на амортизации на нефинансови дълготрайни активи от бюджетните организации.
6. Заповед на министъра на финансите №1338/22.12.2015 г. относно съставните части на годишните и междинните финансови отчети на бюджетните предприятия.
7. Сметкоплан на бюджетните организации. Министерство на финансите, 2020 г.
8. Единна бюджетна класификация. Министерство на финансите, 2025 г.

## **6. Модул „Счетоводство на застрахователите и осигурителите“**

### **I. Учебна литература**

1. Миланова, Е., Начкова, М., Маврудиев, Х. *Счетоводство на застрахователите и осигурителите*. София: Издателски комплекс – УНСС, 2018.
2. Стоянов, С., Михайлова, М., Филипова-Сланчева, А. *Счетоводство на застрахователите*. Учебник за дистанционно обучение. София: Издателски комплекс – УНСС, 2022.

3. Стоянов, С., Михайлова, М., Начкова, М. *Счетоводство на застрахователите*. София: Университетско издателство „Стопанство“, 2009.

## **II. Допълнителна литература**

1. Начкова, М. *Специфични обекти на счетоводството и финансовия одит в пенсионните фондове*. International Journal “KNOWLEDGE”, Skopje, Vol. 31.1, 2019, с. 41–47.

2. Начкова, М. *Информационни връзки и системи на разплащания в осигурителната система на Република България*. International Journal “KNOWLEDGE”, Skopje, Vol. 44.1, 2021, с. 49–56.

3. Начкова, М. *Специфични принципи, подходи и методи за оценка и признаване на активите и пасивите на застрахователите*. В: Сборник доклади от Международната научна конференция „70 години Финансово-счетоводен факултет на УНСС“. София: Издателски комплекс – УНСС, 2022, с. 201–212.

4. Начкова, М. *Оценяване на задължения по застрахователни договори*. В: Сборник научни статии „Непреходността на счетоводната теория“. София: Академично издателство – УНСС, 2024, с. 72–79.

5. Филипова-Сланчева, А., Михайлова, М., Николова, Н., Стоилкова, М., Василева, В. *Изследване на ефектите от влизането в сила на МСФО 9 „Финансови инструменти“ и МСФО 17 „Застрахователни договори“ върху финансовата стабилност и ликвидност на застрахователите в България*. Колективна монография. София: Издателски комплекс – УНСС, 2023.

6. Филипова-Сланчева, А., Стоянов, С., Савова, К., Николова, Н., Башев, Я., Василева, Г. *Вариативни подходи на третиране на финансовите отчети – оценки, представяне, превенции на измами*. Колективна монография по НИД НИ-6/2018. София: Издателски комплекс – УНСС, 2021.

7. Филипова-Сланчева, А. *Отражение на МСФО 17 „Застрахователни договори“ и МСФО 9 „Финансови инструменти“ при представяне на отчета за финансовото състояние на застрахователните дружества*. В: Колективна монография „Счетоводството – наука, образование, практика“. София: Издателски комплекс – УНСС, 2022, с. 190–206.

8. Филипова-Сланчева, А. *Инвестиции във финансови активи, обект на отчитане от застрахователните дружества*. В: Сборник доклади от Юбилейна международна научна конференция „70 години Финансово-счетоводен факултет“. София: Издателски комплекс – УНСС, 2022, с. 179–200.

## **III. Нормативна литература**

1. Кодекс за застраховането. Обн., ДВ, бр. 102 от 29.12.2015 г., в сила от 1.01.2016 г.

2. Кодекс за социално осигуряване. Обн., ДВ, бр. 110 от 17.12.1999 г.

3. Закон за здравното осигуряване. Обн., ДВ, бр. 70 от 19.06.1998 г.

4. Закон за счетоводството. Обн., ДВ, бр. 95 от 8.12.2015 г., в сила от 1.01.2016 г.

5. Регламент (ЕО) № 1126/2008 на Комисията от 3 ноември 2008 г. за приемане на някои международни счетоводни стандарти в съответствие с Регламент (ЕО) № 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета, както и последващите изменения, включително във връзка с МСФО 9 и МСФО 17.

## **7. Модул „Финансово счетоводство 2 част“**

### **I. Учебна литература**

1. Стоянов, С., Башева, Сн., Фесчиян, Д., Пожаревска, Р., Брезоева, Б., Петрова, Д., Орешаров, Н., Иванова, Р., Тодоров, Л., Рупска, Т., Златарева, К., Маркова, М., Камбурова, Л. *Финансова отчетност*. София: Издателски комплекс – УНСС, 2016.
2. Башева, Сн. *Специализиран курс по финансово счетоводство*. София: Издателски комплекс – УНСС, 2011.

### **II. Допълнителна литература**

1. Брезоева, Б. *Счетоводно третиране на лизинга*. София: Университетско издателство „Стопанство“, 2011.

### **III. Нормативна литература**

1. Регламент (ЕО) № 1126/2008 на Комисията от 3 ноември 2008 г. за приемане на някои международни счетоводни стандарти в съответствие с Регламент (ЕО) № 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета.
2. Регламент (ЕС) 2016/1905 на Комисията от 22 септември 2016 г. за приемане на МСФО 15 „Приходи от договори с клиенти“.
3. Регламент (ЕС) 2017/1986 на Комисията от 31 октомври 2017 г. за приемане на МСФО 16 „Лизинг“.

## **8. Модул „Финансово-стопански анализ“**

### **I. Учебна литература**

1. Чуков, К., Иванова, Р. *Финансово-стопански анализ*. София: Издателски комплекс – УНСС, 2022.
2. Иванова, Р., Тодоров, Л. *Финансово-стопански анализ*. София: Тракия-М, 2008.

### **II. Допълнителна литература**

1. Иванова, Р. *Анализ на финансовото състояние на предприятието*. София: Издателски комплекс – УНСС, 2015.
2. Чуков, К. *Анализ на приходите, печалбата и рентабилността на предприятието (проблеми и решения)*. София: Университетско издателство „Стопанство“, 2009.
3. Иванова, Р. *Анализ на рентабилността на активите на предприятието (на примера на промишлени предприятия)*. София: Издателски комплекс – УНСС, 2020.
4. Станева, В., Петрова, Д., Иванова, Р., Рупска, Т., Боянов, Б. *Счетоводство и анализ на финансовите отчети на предприятието*. София: Издателски комплекс – УНСС, 2018.
5. Чуков, К. *Методология и методика за анализ на рентабилността на постоянния капитал*. Списание ИДЕС, 2022, бр. 2.
6. Чуков, К. *Усъвършенствана методика за анализ на преките разходи за материали*. Списание ИДЕС, 2024, бр. 4.

## ЧАСТ ПЕТА

### ПРИМЕРНИ ИЗПИТНИ ВЪПРОСИ ЗА ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

#### 1. Модул „Обща теория на счетоводството“

**Въпрос № 1.** Кои са условията за признаване на актив:

- А) да намаляват икономическите изгоди и стойността на намалението да бъде оценена надеждно;
- Б) от актива да се очаква бъдеща икономическа изгода и активът да може надеждно да се оцени;
- В) да има натурално веществена форма;
- Г) да участват в дейността на предприятието повече от един отчетен период;
- Д) ползите, които се очакват от активите, да се контролират от предприятието.

**Въпрос № 2.** Собственият капитал е източник на:

- А) собствените (нетните) активи;
- Б) на привлечени чужди активи;
- В) на приходите;
- Г) на парични средства;
- Д) няма верен отговор.

**Въпрос № 3.** Пасивите на предприятието се определят като:

- А) паричен израз на стойността на стопанските средства (активите), с които разполага предприятието;
- Б) остатъчният дял в активите на предприятието, след приспадане на всички негови пасиви;
- В) съвкупност от капиталовите източници на предприятието;
- Г) настоящо задължение на предприятието да прехвърли икономически ресурс в резултат на минали събития;
- Д) настоящ икономически ресурс, контролиран от предприятието в резултат на минали събития.

**Въпрос № 4.** Според икономическата си същност разходите са:

- А) финансови разходи;
- Б) променливи разходи;
- В) административни разходи;
- Г) разходи по икономически елементи;
- Д) разходи за основна дейност.

**Въпрос № 5.** Кой от посочените приходи са финансови:

- А) приходи от продажба на продукция;
- Б) приходи от финансираня, приходи от дивиденди и съучастия;
- В) положителни разлики от операции с финансови активи и промяна на валутните курсове, приходи от лихви;
- Г) приходи от други продажби и приходи от застрахователни обезщетения;
- Д) приходи от продажба на стоки и услуги.

**Въпрос № 6.** Да се определи видът на балансовото изменение за стопанската операция „По разплащателната сметка на „Успех“ АД са постъпили 8 хил. лв. дължими от клиент“:

- А) Актив + 8 хил. лв. = Пасив + 8 хил. лв.;
- Б) Актив – 8 хил. лв. = Пасив – 8 хил. лв.;
- В) Актив = Пасив + 8 хил. лв. – 8 хил. лв.;
- Г) Актив + 8 хил. лв. – 8 хил. лв. = Пасив;
- Д) Актив – 8 хил. лв. = Пасив + 8 хил. лв.

**Въпрос № 7.** Контролното значение на двойното записване се изразява в:

- А) способ на съставяне на счетоводни записвания за стопанските операции и събития, със задължително стойностно равенство между отчетните обекти;
- Б) способ на съставяне на счетоводни записвания за стопанските операции и събития, без задължително стойностно равенство между отчетните обекти;
- В) процес на обобщаване и преобразуване на текущата счетоводна информация в обобщена счетоводна информация;
- Г) задължителното равенство между собствения капитал и привлечения капитал;
- Д) нито едно от посочените.

**Въпрос № 8.** Последващите оценки на активите и пасивите задължително се правят:

- А) месечно;
- Б) при съставяне на годишния финансов отчет;
- В) при инвентаризация;
- Г) активите не подлежат на последваща оценка, а пасивите месечно;
- Д) активите и пасивите не подлежат на последваща оценка.

**Въпрос № 9.** Съгласно законовите изисквания задължителна инвентаризация се извършва:

- А) само при смяна на материалноотговорното лице;
- Б) на всеки три месеца;
- В) на шест месеца;
- Г) веднъж годишно;
- Д) не съществуват законови изисквания за задължителна инвентаризация.

**Въпрос № 10.** Признаване на приходите преди проявлението им като входящ паричен поток е съдържание на принципа:

- А) предимство на съдържанието пред формата;
- Б) на паричните потоци (касов принцип);
- В) текущо начисляване;
- Г) предпазливост;
- Д) оценяване.

**Верни отговори:**

- 1 – Б; 2 – А; 3 – Д; 4 – Г; 5 – В;  
6 – Г; 7 – А; 8 – Б; 9 – Г; 10 – В

## 2. Модул „Финансово счетоводство“

**Въпрос № 1.** Посочете групата, в която най-пълно са изброени критериите, детерминирани от приложимите счетоводни стандарти, за признаване на нематериален ресурс като актив:

А) идентичност (разграничимост) на ресурса, отделна от другите аспекти на предприятието; контрол от страна на предприятието; извличане на бъдеща стопанска изгода при употреба и възможност цената му на придобиване да бъде измерена (оценена) надеждно (достоверно).

Б) уместност; контрол от страна на предприятието, извличане на бъдеща стопанска изгода при употреба на ресурса и възможност цената му на придобиване да бъде измерена (оценена) надеждно (достоверно).

В) идентичност (разграничимост) на ресурса, отделна от другите аспекти на предприятието; контрол от страна на предприятието и възможност цената му на придобиване да бъде измерена (оценена) надеждно (достоверно).

Г) уместност; контрол от страна на предприятието, отделност, възможност цената му на придобиване да бъде измерена (оценена) надеждно (достоверно).

Д) идентичност (разграничимост) на ресурса, отделна от другите аспекти на предприятието; извличане на бъдеща стопанска изгода при употреба и възможност цената му на придобиване да бъде измерена (оценена) надеждно (достоверно).

**Въпрос № 2.** Кога с последващите разходи, свързани с отделен ДМА, се коригира балансовата му стойност?

А) когато реши ръководителят (собственикът).

Б) когато тези разходи са с веществен характер и значение.

В) когато е вероятно предприятието да има икономическа изгода над първоначално оценената стандартна ефективност от актива.

Г) когато предприятието отчита икономическата изгода от актива през следващия период.

Д) когато разходите са за основен ремонт на актива.

**Въпрос № 3.** Каква счетоводна статия ще се състави в предприятието за отнасяне на административни разходи в размер на 300 лв. и разходи за продажба в размер на 230 лв. в намаление на реализирани приходи от продажби на стоки?

А) Д-т с/ка Печалби и загуби от текущата година – 530

К-т с/ка Административни разходи – 300

К-т с/ка Разходи за продажби – 230

Б) Д-т с/ка Административни разходи – 300

Д-т с/ка Разходи за продажби – 230

К-т с/ка Приходи от продажби на стоки – 530

В) Д-т с/ка Приходи от продажби на стоки – 530

К-т с/ка Печалби и загуби от текущата година – 530

Г) Д-т с/ка Приходи от продажби на стоки – 530

К-т с/ка Административни разходи – 300

К-т с/ка Разходи за продажби – 230

Д) Д-т с/ка Печалби и загуби от текущата година – 530

К-т с/ка Административни разходи – 300

К-т с/ка Разходи за продажби – 230

**Въпрос № 4.** Съгласно фактура и РКО е платен наем на административната сграда в размер на 2 000 лв., счетоводната статия за отразяване на разхода е:

А) Д-т с/ка Разходи за външни услуги – 2 000

К-т с/ка Административни разходи – 2 000

Б) Д-т с/ка Административни разходи – 2 000

К-т с/ка Разходи за външни услуги – 2 000

В) Д-т с/ка Административни разходи – 2 000

К-т с/ка Каса в левове – 2 000

Г) Д-т с/ка Разходи за външни услуги – 2 000

К-т с/ка Каса в левове – 2 000

Д) Д-т с/ка Каса в левове – 2 000

К-т с/ка Разходи за външни услуги – 2 000

**Въпрос № 5.** В резултат на проведена инвентаризация на материалите е констатирана липса на спомагателни материали на стойност 199 лв. За липсата не е установена вина на отговорните лица. Тази стопанска операция ще намери отражение в счетоводната система на предприятието като ще се състави счетоводната статия:

А) Д-т с/ка Вземания по липси и начети – 199

К-т с/ка Материали – 199

Б) Д-т с/ка Други разходи – 199

К-т с/ка Материали – 199

В) Д-т с/ка Печалби и загуби от текущата година – 199

К-т с/ка Материали – 199

Г) Д-т с/ка Материали – 199

К-т с/ка Други приходи от дейността – 199

Д) Д-т с/ка Материали – 199

К-т с/ка Печалби и загуби от текущата година – 199

**Въпрос № 6.** Предприятие, което е регистрирано по ЗДДС, придобива товарен автомобил съгласно договор за покупко-продажба и фактура, издадена от регистрирано по ЗДДС предприятие-доставчик. Товарният автомобил е на стойност 120 000 лв. с ДДС. Задължението към доставчика не е платено. За придобиването на товарния автомобил следва да се състави счетоводната статия:

А) Д-т с/ка Транспортни средства – 120 000

К-т с/ка Доставчици – 120 000

Б) Д-т с/ка Транспортни средства – 100 000

Д-т с/ка Начислен ДДС за покупките – 20 000

К-т с/ка Доставчици – 120 000

В) Д-т с/ка Транспортни средства – 100 000

К-т с/ка Доставчици – 100 000

Г) Д-т с/ка Транспортни средства – 120 000

К-т с/ка Доставчици – 100 000

К-т с/ка Начислен ДДС за продажбите – 20 000

Д) Д-т с/ка Транспортни средства – 120 000

К-т с/ка Разплащателна сметка в левове – 120 000

**Въпрос № 7.** Във връзка с увеличаването на основния капитал на „Природа“ ООД съдружникът Симеон Иванов записва непарична вноска под формата на употребяван електрокар, придобит от него преди три години за 86 000 лв. Експертите към Агенция по вписванията оценяват по реда на чл. 72 от ТЗ електрокара за 59 000 лв. По данни на съдружника пазарната цена на електрокара е 66 000 лв. Увеличението на основния капитал е обявено и вписано в Търговския регистър. Активът е въведен в експлоатация. За внасянето на дяловата вноска следва да се състави счетоводната статия:

А) Д-т с/ка Машини и оборудване – 86 000

К-т с/ка Основен капитал – 86 000

Б) Д-т с/ка Машини и оборудване – 66 000

К-т с/ка Вземания по записани дялови вноски – 66 000

В) Д-т с/ка Машини и оборудване – 59 000

К-т с/ка Вземания по записани дялови вноски – 59 000

Г) Д-т с/ка Основен капитал – 59 000

К-т с/ка Машини и оборудване – 59 000

Д) Д-т с/ка Вземания по записани дялови вноски – 66 000

К-т с/ка Основен капитал – 66 000

**Въпрос № 8.** Предприятие начислява амортизация за втората година от полезния живот на производствена машина с отчетна стойност 18 000 лв., полезен живот – 3 години и остатъчна стойност 1 200 лв. Прилага се методът на намаляващата се сума на числата. За начисляването на амортизацията следва да се състави счетоводната статия:

А) Д-т с/ка Разходи за амортизация – 5 600

К-т с/ка Машини и оборудване – 5 600

Б) Д-т с/ка Амортизация на ДМА – 8 400

К-т с/ка Разходи за амортизация – 8 400

В) Д-т с/ка Разходи за амортизация – 5 600

К-т с/ка Амортизация на ДМА – 5 600

Г) Д-т с/ка Амортизация на ДМА – 8 400

К-т с/ка Машини и оборудване – 8 400

Д) Д-т с/ка Разходи за амортизация – 2 800

К-т с/ка Амортизация на ДМА – 2 800

**Въпрос № 9.** Съгласно договор за дарение е предадена безвъзмездно на МБАЛ „Света Ирина“ компютърна техника с отчетна стойност 12 000 лв. и начислена амортизация 4 000 лв. За отписването на компютърната техника от имуществото на предприятието е съставена счетоводната статия:

А) Д-т с/ка Други дебитори – 12 000

К-т с/ка Компютърна техника – 12 000

Б) Д-т с/ка Други разходи – 12 000

К-т с/ка Компютърна техника – 12 000

В) Д-т с/ка Печалби и загуби от текущата година – 8 000

Д-т с/ка Амортизация на ДМА – 4 000

К-т с/ка Компютърна техника – 12 000

Г) Д-т с/ка Неразпределена печалба от минали години – 8 000

Д-т с/ка Амортизация на ДМА – 4 000

К-т с/ка Компютърна техника – 12 000

Д) Д-т с/ка Печалби и загуби от текущата година – 8 000

К-т с/ка Компютърна техника – 8 000

**Въпрос № 10.** На кои активи следва да се начислява амортизация от предприятие, което прилага Националните счетоводни стандарти:

А) сгради в процес на текущ ремонт.

Б) сгради в процес на строеж.

В) музейни експонати.

Г) иглолистни гори.

Д) колекция с картини на художника Иван Мърквичка.

**Верни отговори:**

1 – А; 2 – В; 3 – Г; 4 – Г; 5 – Б;

6 – Б; 7 – В; 8 – В; 9 – Г; 10 – А

### **3. Модул „Управленско счетоводство“**

**Въпрос № 1.** Разполагаме със следните данни по някои от счетоводните сметки в предприятие „Х“:

1. Дебитен оборот на сметка Стоки – 18 000 лева;
2. Кредитен оборот на сметка Разходи за основната дейност – 3 000 лева;
3. Начално салдо на сметка Доставчици – 7 000 лева;
4. Кредитен оборот на сметка Разходи за придобиване на ДА – 43 000 лева;
5. Начално салдо на сметка Персонал – 4 000 лева;
6. Начално салдо на сметка Материали – 34 000 лева.

Размерът на завършените разходи по представените данни е:

А) 46 000 лева;

Б) 38 000 лева;

В) 34 000 лева;

Г) 18 000 лева;

Д) 4 000 лева.

**Въпрос № 2.** Разполагаме със следните данни за някои от разходите в предприятие “Х”, където се произвежда продукт „А”:

1. Разходи за основни материали – 10 000 лева;
2. Разходи за амортизация на производствените машини начислени по линеен метод – 7 000 лева;
3. Разходи за заплати и осигуровки на основните производствени работници – 14 000 лева;
4. Разходи за наем на офиса на предприятието – 2 000 лева;
5. Разходи за електроенергия за производствени цели – 1 500 лева;
6. Разходи за технологична пара – 5 000 лева;
7. Други постоянни общи производствени разходи – 1 200 лева;
8. Разходи за канцеларски материали – 3 000 лева;
9. Разходи за заплати и осигуровки на счетоводния персонал – 5 000 лева.

Себестойността на продукт „А”, изчислена на база производствени разходи е:

А) 24 000;

Б) 22 200;

В) 31 000;

Г) 36 000;

Д) нито един от посочените отговори не е верен.

**Въпрос № 3.** Във връзка с изготвянето на бюджетът за продажбите за второто тримесечие на 200хх г. в търговско предприятие се очаква да бъдат доставени стоки за 260 000 лева. Очакваният гаранционен запас от стоки в началото на месеца е за 7 000 лева, а в края за 4 000 лева. Себестойността на продадените стоки през месец януари се очаква да бъде:

А) 263 000 лева;

Б) 257 000 лева;

В) 271 000 лева;

Г) 249 000 лева;

Д) нито един от посочените отговори не е верен.

**Въпрос № 4.** Ако при изследване на общото отклонение на преките материални разходи е получен резултат –250, това показва:

- А) неблагоприятно отклонение, тъй като са направени повече преки материални разходи;
- Б) благоприятно отклонение, тъй като са направени повече преки материални разходи;
- В) не е възможно да се получи отрицателен резултат;
- Г) благоприятно отклонение, тъй като са направени по-малко преки материални разходи;
- Д) неблагоприятно отклонение, тъй като са направени по-малко преки материални разходи.

**Въпрос № 5.** Посочете верните твърдения:

- (1) Бюджетът за продажбите се изготвя по формулата:  $\text{Обем продажби} \times \text{Продажна цена} = \text{Приходи от продажби}$ .
  - (2) Бюджетът за производството се изготвя единствено в натурални измерители (ед., кг. и др.).
  - (3) Бюджетът за продажбите е първият бюджет, който се изготвя (освен ако са налице ограничаващи производствени фактори, в който случай първо се изготвя бюджетът за производството).
- А) твърдения (1) и (2);
  - Б) твърдения (2) и (3);
  - В) твърдения (1) и (3);
  - Г) всички твърдения са верни;
  - Д) всички твърдения са неверни.

**Въпрос № 6.** Предприятие реализира поръчка № 23. В процеса на калкулиране на себестойността общопроизводствени разходи се разпределят чрез подхода ABC. Данните за поръчката през текущия отчетен период са следните:

1. Преките производствени разходи в размер на 30 000 лв.;
2. За производството на поръчката са необходими общо 3 броя заявки за доставки на материали;
3. За производството на поръчката са необходими 20 машиночаса.

Като цяло дружеството има 10 000 броя доставки, всяко от които от по 50 лв./доставка, а необходимите машиночасове на дружеството като цяло са 80 000 м.ч., всеки от по 10 лв./м.ч. Искане да се калкулира себестойността на поръчка № 123 при прилагане на ABC метода.

- А) 30 350 лв.;
- Б) 38 500 лв.;
- В) 32 870 лв.;
- Г) 32 320 лв.;
- Д) нито един от посочените отговори не е верен.

**Въпрос № 7.** Прочетете твърдения:

- (1) Алтернативните разходи се вземат предвид при счетоводния анализ на разходите при вземането на нерутинни решения от всякакъв вид.
- (2) Разходите, които съществуват винаги, независимо от това какво управленско решение ще бъде взето, са съответстващи разходи.
- (3) Винаги при възникването на съответстващите разходи, възникват и съответстващи приходи.

Неверни са твърдения:

- А) твърдения (1) и (2);
- Б) твърдения (2) и (3);
- В) твърдения (1) и (3);
- Г) всички твърдения са верни;
- Д) всички твърдения са неверни.

**Въпрос № 8.** Предприятие осъществява издателска дейност. По първоначални данни публикуването на книга АБВ е свързано със среден променлив разход 20,40 лв. и прогнозна продажна цена 38,40 лв. Искане: Ако постоянните разходи могат да се намалят на 150 000 лв., да се определи колко екземпляра трябва да се продадат, за да се реализира печалба от 57 000 лв.

- А) 12 000 бр.;
- Б) 10 000 бр.;
- В) 11 500 бр.;
- Г) 12 500 бр.;
- Д) нито един от посочените отговори не е верен.

**Въпрос № 9.** Предприятие изготвя бюджета за преките трудови разходи за м. май. Предвижда се да бъдат продадени 33 000 единици от продукта, а произведени 33 400 единици. Крайният запас от продукция ще бъде 400 единици. За единица продукт трудовата норма е 3 часа. Ако трудовата ставка е 6 лв./час, какъв ще е размерът на преките трудови разходи за м. май?

- А) 594 000 лв.;
- Б) 590 400 лв.;
- В) 601 200 лв.;
- Г) 648 000 лв.;
- Д) нито един от посочените отговори не е верен.

**Въпрос № 10.** Нормативната цена на пряк материал е 3,50 лв./кг. Фактическата цена е 3,80 лв./кг. Фактически изразходваното количество материали е 3000 кг. Нормативният разход е 2800 кг. Отклонението поради промяна в цената на материалите е:

- А) 900 лв. благоприятно;
- Б) 900 лв. неблагоприятно;
- В) 700 лв. благоприятно;
- Г) 700 лв. неблагоприятно;
- Д) нито един от посочените отговори не е верен.

**Верни отговори:**

- 1 – А; 2 – Д; 3 – А; 4 – Г; 5 – Г;  
6 – А; 7 – Д; 8 – В; 9 – В; 10 – Б

#### **4. Модул „Счетоводство на банките“**

**Въпрос № 1.** Специфика в организацията на счетоводството на банките е:

- А) изготвяне на специфични по обхват, структура и съдържание финансови отчети;
- Б) прилагане на широка номенклатура на отчетността и подробно аналитично отчитане;
- В) висок относителен дял на финансовите активи в общата сума на активите;
- Г) висока степен на приложимост на системата на задбалансово отчитане;
- Д) всички отговори са верни.

**Въпрос № 2.** Счетоводните сметки за отчитане на приети срочни депозити в банките се характеризират като:

- А) активни счетоводни сметки – кредитират се при внасяне на парични суми на депозит в банката и се дебитират при тяхното връщане или освобождаване;
- Б) пасивни счетоводни сметки – кредитират се при внасяне на парични суми по депозитната сметка в банката и се дебитират при тяхното освобождаване;
- В) активни счетоводни сметки – дебитират се при внасяне на парични суми на депозит в банката и се кредитират при тяхното освобождаване;
- Г) пасивни счетоводни сметки – дебитират се при внасяне на парични суми по депозитната сметка в банката и се кредитират при тяхното освобождаване;
- Д) няма верен отговор.

**Въпрос № 3.** Каква е организацията на аналитично отчитане на сметките за предоставени заеми от гр. 23 „Дългосрочни кредити и вземания“ и гр. 53 „Краткосрочни кредити и вземания“:

- А) кредитор, вид валута и лихвени условия;
- Б) кредитополучател, вид валута, срок и лихвени условия;
- В) депозант, вид валута, срок и лихвени условия;
- Г) кредитополучател, вид валута и лихвени условия;
- Д) кредитополучател, срок и лихвени условия.

**Въпрос № 4.** Каква е същността на информацията, отразена като дебитни обороти по сметка 9522 „Разрешен, неизползван овърдрафт във валута“:

- А) поет ангажимент на банката по разрешен, неизползван овърдрафт във валута;
- Б) стойностен размер на неизползван овърдрафт във валута;
- В) намален ангажимент на банката по ползван разрешен овърдрафт във валута;
- Г) стойностен размер на просрочен овърдрафт във валута;
- Д) условно вземане на банката по предоставени краткосрочни кредити на банкови клиенти.

**Въпрос № 5.** Начислените лихви по предоставени банкови кредити, които НЕ са събрани от кредитополучателите счетоводно се отразяват като:

- А) финансов приход и задължение по начислени лихви;
- Б) финансов разход и вземане по начислени лихви;
- В) приход от продажба на услуги и вземане по начислени лихви;
- Г) не се отразяват счетоводно;
- Д) финансов приход и вземане по начислени лихви.

**Въпрос № 6.** По сметка 9514 „Чуждестранни кредитори по гаранции и акредитиви без покритие“ се организира аналитично отчитане по следните критерии:

- А) банка, обслужваща износителя; номер на банковата гаранция; номер на акредитива; вид валута;
- Б) банка, обслужваща вносителя; титуляр-износител; номер на банковата гаранция;
- В) номер на банковата гаранция и вид валута;
- Г) титуляр-износител; номер на банковата гаранция; номер на акредитива;
- Д) банка, обслужваща износителя; номер на акредитива; вид валута.

**Въпрос № 7.** Начислените обезценки за кредитен риск по предоставени кредити счетоводно се отразяват като:

- А) коректив на отчетната стойност, чрез използване на сметки от група 25 „Корективни сметки“;
- Б) финансов разход, като се използват сметки от подгрупа 622 „Разходи за провизии (обезценки) за кредитен риск“;
- В) финансов приход и като коректив на отчетната стойност, чрез използване на сметки от група 25 „Корективни сметки“;
- Г) финансов разход, като се използват сметки от подгрупа 622 „Разходи за провизии (обезценки) за кредитен риск“ и като коректив на отчетната стойност, чрез използване на сметки от група 25 „Корективни сметки“;
- Д) нито едно от посочените.

**Въпрос № 8.** При изпълнение на платежно нареждане за кредитен превод между два клона на две различни банки, банката, обслужваща платеца:

- А) задължава (дебитира) разплащателната сметка на платеца и кредитира сетълмент сметката на банката при БНБ;
- Б) задължава (дебитира) разплащателната сметка на платеца и заверява (кредитира) разплащателната сметка на получателя;
- В) задължава (дебитира) разплащателната сметка на платеца и кредитира сметката за вътрешни разчети по вътрешнобанкови преводи;
- Г) задължава (дебитира) разплащателната сметка на платеца и кредитира сметката за вътрешни разчети по междубанкови преводи;
- Д) задължава (дебитира) разплащателната сметка на получателя и заверява (кредитира) разплащателната сметка на платеца.

**Въпрос № 9.** Изтеглените от обръщение и унищожени банкноти се отразяват:

- А) по дебита на с/ка 1421 „Разменни монети за обръщение“ и по кредита на с/ка 5014 „Банкноти в резервна каса“;
- Б) по дебита на с/ка 5014 „Банкноти в резервна каса“ и по кредита на с/ка 1411 „Банкноти за обръщение“;
- В) по дебита на сметка 9610 „Резервна каса“ и по кредита на с/ка 9711 „Емисионен резерв в банкноти“;
- Г) по дебита на с/ка 1411 „Банкноти за обръщение“ и по кредита на с/ка 5014 „Банкноти в резервна каса“;
- Д) по дебита на с/ка 9711 „Емисионен резерв в банкноти“ и по кредита на с/ка 9610 „Резервна каса“.

**Въпрос № 10.** При депозирание на съгласие за директен дебит в банката на платеца се съставя счетоводна статия за:

- А) задължаване на разплащателната сметка на платеца;
- Б) заверяване на разплащателната сметка на получателя;
- В) не се съставя счетоводна статия;
- Г) задължаване на разплащателната сметка на банката, обслужваща платеца;
- Д) заверяване на разплащателната сметка на банката, обслужваща получателя.

**Верни отговори:**

- 1 – Д; 2 – Б; 3 – Б; 4 – В; 5 – Д;  
6 – А; 7 – Г; 8 – Г; 9 – Г; 10 – В

## **5. Модул „Счетоводство в публичния сектор“**

**Въпрос № 1.** В обхвата на понятието публичен сектор се включва:

- А) съвкупността от централните правителства, регионалните структури на властта, местните власти, вкл. свързаните с тях управленски ведомства и международните правителствени организации;
- Б) съвкупността от централните правителства, регионалните и местните органи и публичните предприятия;
- В) съвкупността от централните правителства, регионалните и местните органи и неправителствените организации;
- Г) съвкупността от централните правителства, регионалните структури на властта, местните власти, вкл. свързаните с тях управленски ведомства и държавните стопански предприятия;
- Д) съвкупността от централните правителства, регионалните структури на властта, местните власти и корпоративните търговски предприятия.

**Въпрос № 2.** Разликата между номиналната стойност и цената на придобиване на закупени корпоративни ценни книжа в случаите, когато номиналната стойност е по-висока от цената на придобиване, се отразява:

- А) по дебита на с/ка от подгрупа 522 „Премии/отстъпки от номинала и придобити държавни и общински ценни книжа“;
- Б) по кредита на с/ка от подгрупа 522 „Премии/отстъпки от номинала и придобити държавни и общински ценни книжа“;

В) по дебита на сметка 5139 „Премии/отстъпки от номинала на дългови ценни книжа на предприятия в страната“;

Г) по кредита на сметка 5139 „Премии/отстъпки от номинала на дългови ценни книжа на предприятия в страната“;

Д) не се отчита счетоводно.

**Въпрос № 3.** По коя от посочените сметки се отчита продажната цена на продадено оборудване в предприятията от публичния сектор:

А) по дебита на с/ка 7144 „Приходи от продажби на машини, съоръжения, оборудване“;

Б) по кредита на с/ка 7144 „Приходи от продажби на машини, съоръжения, оборудване“;

В) по дебита на с/ка 6144 „Балансова стойност на продадени машини, съоръжения, оборудване“;

Г) по кредита на с/ка 6144 „Балансова стойност на продадени машини, съоръжения, оборудване“;

Д) не се отчита счетоводно.

**Въпрос № 4.** Кои са спецификите в сметкоплана на бюджетните организации:

А) притежава примерен, препоръчителен характер;

Б) притежава задължителен характер и сметките са на синтетично ниво с четирицифрен шифър, без възможност за използване на свободните редове за включване на нови синтетични сметки;

В) притежава задължителен характер и сметките са на синтетично ниво с четирицифрен шифър, като е възможно използване на свободните редове за включване на нови синтетични сметки;

Г) използват се само предвидените в сметкоплана синтетични сметки;

Д) притежава задължителен характер само за първостепенни и второстепенни разпоредители с бюджетни средства.

**Въпрос № 5.** Към 31 декември на отчетната година счетоводните сметки от Раздел 7 „Сметки за приходи, трансфери и преоценки“ се отразяват (приключват) в кореспонденция със:

А) сметка 1101 „Акумулирано изменение на нетните активи“;

Б) сметка 1201 „Изменение на нетните активи за периода“;

В) сметка 1001 „Разполагам капитал“;

Г) сметка 9989 „Кореспондираща сметка за задбалансови пасиви“;

Д) сметка 9981 „Кореспондираща сметка за задбалансови активи“.

**Въпрос № 6.** За придобиването на нематериален дълготраен актив при създаване на предприятие от публичния сектор от финансиращия орган, се съставя следната счетоводна статия:

А) Д-т група 21 „Нематериални дълготрайни активи“

К-т с-ка 4260 „Вземания по записани дялови вноски“;

Б) Д-т група 21 „Нематериални дълготрайни активи“

К-т с-ка 1001 „Разполагаем капитал“;

В) Д-т група 21 „Нематериални дълготрайни активи“

К-т с-ка 7612 „Прехвърлени нефинансови дълготрайни активи от/към бюджетни организации от подсектор „Централно управление““;

Г) Д-т група 21 „Нематериални дълготрайни активи“

К-т с-ка 7992 „Увеличение на нефинансови дълготрайни активи от други събития“;

Д) придобитите при учредяването на бюджетното предприятие нематериални дълготрайни активи се отчитат задбалансово.

**Въпрос № 7.** Специфика в счетоводното отразяване на начислените социални осигуровки за сметка на бюджетното предприятие е:

А) използване на сметки за разчети с осигурители от подгрупа 465 „Разчети за поети осигурителни вноски и данъци“, независимо от финансиращия бюджет;

Б) използване сметки за трансфери по поети осигурителни вноски и данъци от подгрупа 759 „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“ в бюджетни предприятия, финансирани от местни бюджети;

В) използване сметки за трансфери по поети осигурителни вноски и данъци от подгрупа 759 „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“ или на сметки за разчети с осигурители от подгрупа 465 „Разчети за поети осигурителни вноски и данъци“, в зависимост от финансиращия бюджет;

Г) използване на сметки за разчети с осигурители от подгрупа 465 „Разчети за поети осигурителни вноски и данъци“ в бюджетни предприятия, финансирани от държавния бюджет;

Д) не се начисляват осигуровки за сметка на бюджетното предприятие.

**Въпрос № 8.** Счетоводството в бюджетните предприятия се организира в следните отчетни групи:

А) „Бюджет“ и „Други сметки и дейности“;

Б) „Бюджет“, „Съвместни средства“ и „Други сметки и дейности“;

В) „Бюджет“ и „Извънбюджетни сметки и фондове“;

Г) „Бюджет“, „Сметки за средства от ЕС“ и „Други сметки и дейности“;

Д) „Бюджет“, „Съвместни средства“ и „Извънбюджетни сметки и фондове“.

**Въпрос № 9.** Материалните запаси като обект на счетоводно отчитане в предприятията от публичния сектор са елемент на:

- А) финансовите активи;
- Б) нефинансовите активи;
- В) паричните средства;
- Г) нематериалните активи;
- Д) няма верен отговор.

**Въпрос № 10.** При наличие на индикации за обезценка на материални запаси, намалението на балансовата стойност до размера на нетната реализируема стойност се отразява:

- А) по кредита на с-ка 7802 „Преоценки на материални запаси“;
- Б) по дебита на с-ка 7802 „Преоценки на материални запаси“;
- В) по дебита на с-ка 6993 „Намаление на материални запаси от други събития“;
- Г) по кредита на с-ка 6993 „Намаление на материални запаси от други събития“;
- Д) предприятията от публичния сектор не извършват обезценка на материалните запаси.

**Верни отговори:**

- 1 – А; 2 – Г; 3 – В; 4 – Б; 5 – Б;  
6 – Б; 7 – В; 8 – Г; 9 – Б; 10 – Б

## **6. Модул „Счетоводство на застрахователите и осигурителите“**

**Въпрос №1.** Приходите от застрахователна дейност се обособяват в следните основни групи:

- А) приходи свързани с инвестиционна дейност и други приходи;
- Б) приходи от пряко застраховане, приходи свързани с инвестиционна дейност и други приходи;
- В) приходи от пряко застраховане, приходи от презастраховане и приходи от освободени технически (застрахователни) резерви;
- Г) приходи от презастраховане и приходи от освободени технически (застрахователни);
- Д) приходи от презастраховане, приходи от съзастраховане и приходи от освободени технически (застрахователни) резерви.

**Въпрос №2.** Посочете счетоводната сметка, в която застрахователят ще признае за първи път разработеният от него нов застрахователен продукт, който започва да предлага от 01.01. на следващия отчетен период:

- А) сметка 303 Готова продукция;
- Б) сметка 611 Разходи за основна дейност;
- В) сметка от групата на дълготрайните нематериални активи;
- Г) сметка, която е определена от Комисията за финансов надзор;
- Д) няма такава сметка, тъй като застрахователните продукти не се признават счетоводно.

**Въпрос №3.** Определете дали застрахователят правилно отчита все още неизползваните бланки на застрахователни договори (застрахователните полици) с обща отчетна стойност в размер на 1000 лв. в състава на материалните запаси:

- А) не е правилно – неизползваните бланки на застрахователните договори трябва да се отчитат като бланки под строга отчетност, т.е. задбалансово;
- Б) не е правилно, тъй като имат единична стойност под 700 лв. всяка една бланка и е трябвало веднага да бъдат признати като текущ разход;
- В) да, възможно е да бъдат отчитани в състава на материалните запаси и дори трябва да бъдат под строга отчетност, тъй като са с пореден номер, холограмен знак, освен това се предоставят и на застрахователните посредници на застрахователя;
- Г) подобни бланки се отчитат само задбалансово;
- Д) всички посочени отговори са верни.

**Въпрос №4.** Достатъчност на пасивите по застрахователни договори (техническите резерви) означава и:

- А) застрахователят, съответно презастрахователят, е длъжен по всяко време да поддържа достатъчни по размер технически резерви по всеки клас застраховка, отговарящи на цялостната му дейност, с които да гарантира покритие на поетите застрахователни рискове;
- Б) при извършване на съзастраховане застрахователят образува техническите си резерви, без да отчита дела си съгласно условията на съзастрахователния договор;
- В) всеки застраховател, съответно презастраховател, инвестира активите си в съответствие със счетоводната си политика;
- Г) по отношение на целия си портфейл от активи застрахователят може да инвестира единствено тези, които са свързани с техническите му резерви;
- Д) локализирането на активите за покритие на минималното капиталово изискване се извършва, така че да гарантира тяхната наличност.

**Въпрос №5.** Съгласно Закона за счетоводството сключените застрахователни договори са:

- А) първични счетоводни документи, защото са включени в Албума на счетоводните документи;
- Б) типови форми, определени от Комисията за финансов надзор;
- В) първични счетоводни документи, защото са носители на информация за регистрирана за първи път стопанска операция;
- Г) първични счетоводни документи, защото се представят при настъпване на пътнотранспортни произшествия;
- Д) първични счетоводни документи, защото имат холограмен знак.

**Въпрос №6.** Съгласно разпоредбите на Кодекса за социалното осигуряване „предприятие осигурител“ е и:

- А) предприятие, което действа като работодател, възложител или като самостоятелно заето лице или съчетава тези три качества и което плаща вноски на институция за професионално пенсионно осигуряване;
- Б) земеделският производител, който работи само за себе си;
- В) институция за професионално пенсионно осигуряване, и по отношение на която е приложимо трудовото законодателство на друга държава членка;
- Г) физическо лице, което извършва дейност по отдаване на свое имущество под наем;
- Д) организация, която се състои от няколко юридически лица.

**Въпрос №7.** Разходите на пенсионноосигурителното дружество се отчитат:

- А) само в сметки различни от обичайните сметки за отчитане на разходите защото са финансови по характер;
- Б) като вземане от пенсионните фондове защото са свързани с тяхната дейност;
- В) като вземане от осигурените лица защото се правят във връзка с индивидуалните им партии;
- Г) всички посочени са верни;
- Д) нито едно от посочените.

**Въпрос №8.** Определете съставените в ПОД „АВС“ счетоводни статии, в резултат на следната информация:

През м. 01.20XX г. Иван Петров, осигурен в ДПФ „Алианц“ прехвърля осигурителната си партида в ДПФ „АВС“. Натрупаният по индивидуалната му партида ресурс е в размер на 5000 лв. Съгласно общите правила на ДПФ „Алианц“ се удържат 40 лв., които са в полза на ПОД „Алианц“. Нетната сума ДПФ „Алианц“ превежда по разплащателната сметка на ДПФ „АВС“. Съгласно общите правила на ПОД „АВС“ АД са удържани 2% такса за вноса. Таксата е в полза на ПОД „АВС“ АД, което начислява полагащото му се вземане и признава приходи от такси.

А) Дт с/ка Вземания за встъпителни такси – 99,20

Кт с/ка Приходи от встъпителни такси ДПФ – 99,20

Дт с/ка Приходи от встъпителни такси – 99,20

Кт с/ка 123 Печалби и загуби за текущата година – 99,20

Б) Дт с/ка Задължения за такси – 99,20

Кт с/ка Вземания за такси – 99,20

В) Дт с/ка 123 Печалби и загуби за бъдещи периоди – 99,20

Кт с/ка Задължения за такси – 99,20

Г) Дт с/ка Печалби и загуби за текущата година – 99,20

Кт с/ка Приходи от такси – 99,20

Д) Дт с/ка Приходи от встъпителни такси – 99,20

Кт с/ка Вземания за встъпителни такси – 99,20

**Въпрос №9.** Пенсионното осигуряване в Р. България е:

А) само държавно;

Б) частично частно;

В) задължително и доброволно;

Г) само държавно и/или само частно;

Д) има само един вид, който се предоставя от Националния осигурителен институт и от пенсионноосигурителните дружества.

**Въпрос №10.** Определете размерът на чистата сума за получаване от осигурителен посредник – физическо лице, при следните изходни данни:

– брутно възнаграждение за месеца 12 000 лв.;

– данъчно признат размер на разходите 25%;

– максимален размер на месечния осигурителен доход 4 130 лв.;

– норматив на авансов данък за сметка на осигурителния посредник – 10%;

– общ размер на осигурителната тежест за сметка на осигурителния посредник – 8%;

– лицето декларира, че е осигурено на друго основание върху 4 130 лв.;

– лицето е пенсионер;

– възнаграждението се изплаща през м. 11. на отчетната година и лицето декларира, че не желае да му бъде удържан авансов данък върху дохода.

- А) 10 380 лв.;
- Б) 12 000 лв.;
- В) 9 000 лв.;
- Г) 4 130 лв.;
- Д) 11 100 лв.

**Верни отговори:**

- 1 – В; 2 – Д; 3 – В; 4 – А; 5 – В;  
6 – А; 7 – Д; 8 – А; 9 – В; 10 – Б

## **7. Модул „Финансово счетоводство 2 част“**

**Въпрос №1.** Предприятие закупува машина на 01.01.2024 г. с покупна стойност 750 000 лв. и полезен живот от 10 години. Няма остатъчна стойност. На 31.12.2024 г. машината е преоценена на 810 000 лв. Няма промяна в полезния живот. На 31.12.2026 г. машината е продадена за 900 000 лв. Как ще се отрази продажбата във финансовия отчет?

- А) ще се реализира печалба от продажбата за 270 000 лв. и ще се увеличи неразпределената печалба със стойността на преоценъчния резерв от 135 000 лв.;
- Б) ще се реализира печалба от продажбата за 150 000 лв. и ще се увеличи неразпределената печалба със стойността на преоценъчния резерв от 135 000 лв.;
- В) ще се реализира печалба от продажбата за 270 000 лв. и ще се увеличи преоценъчният резерв със 135 000 лв.;
- Г) ще се реализира печалба от продажбата за 90 000 лв.;
- Д) ще се реализира печалба от продажбата за 270 000 лв. и ще се увеличи преоценъчният резерв с 60 000 лв.

**Въпрос №2.** Единица, генерираща входящи парични потоци, има следните активи:

- Машини: 50 000 лв.
- Сгради: 40 000 лв.
- Репутация: 10 000 лв.

Обща балансова стойност е 100 000 лв. Възстановимата стойност е 80 000 лв. Как се разпределя загубата от обезценка?

- А) 20 000 върху репутацията;

- Б) 10 000 върху репутацията, 10 000 пропорционално върху машини и сгради;  
В) 5 000 върху машини, 5 000 върху сгради, 10 000 върху репутация;  
Г) изцяло върху сградите;  
Д) 20 000 върху машините.

**Въпрос №3.** Мобилен оператор Телеком АД предоставя слушалки на стойност 100 лв. при двугодишен договор за интернет на стойност 20 лв. месечно. Какъв общ приход трябва да се разпредели?

- А) 480 лв.;  
Б) 580 лв.;  
В) 380 лв.;  
Г) 240 лв.;  
Д) 100 лв.

**Въпрос №4.** Първоначална стойност на актив с право на ползване при Химко АД е:

- първоначално плащане: 50 000 лв.;
- дисконтиран пасив: 216 474 лв.;
- преки разходи: 20 000 лв.;
- стимули: 5 000 лв.

Колко е стойността на актива с право на ползване?

- А) 281 474 лв.;  
Б) 291 474 лв.;  
В) 286 474 лв.;  
Г) 236 474 лв.;  
Д) 216 474 лв.

**Въпрос №5.** Инвестиционен имот е с балансова стойност 2 000 000 лв. и се отчита по модел на справедливата стойност. Към 31.12.2024 г. справедливата стойност намалява на 1 800 000 лв. Как следва да се отчете намалената стойност?

- А) загуба от 200 000 лв. в печалба/загуба;  
Б) намаление на преоценъчен резерв;  
В) загуба от 200 000 лв. в друг всеобхватен доход;

Г) намаление на стойността на амортизацията;

Д) не се отчита намаление на стойността, защото може да има последващо увеличение на стойността на имота.

**Въпрос №6.** Предприятие притежава две сгради А и Б, с балансова стойност съответно 170 000 лв. и 330 000 лв. В края на годината двете сгради са преоценени както следва:

Сграда А – 400 000 лв.

Сграда Б – 250 000 лв.

Към датата на преоценка за сграда А има формиран преоценъчен резерв на стойност 50 000 лв. от минали години. Сграда Б никога не е била преоценявана.

Счетоводната статия за извършената преоценка е:

А) Дт с/ка Сгради – 150 000

Дт с/ка Разходи от последващи оценки на ДМА – 80 000

Кт с/ка Резерв от последваща оценка – 230 000

Б) Дт с/ка Сгради – 150 000

Дт с/ка Разходи от последващи оценки на ДМА – 30 000

Кт с/ка Резерв от последваща оценка – 180 000

В) Дт с/ка Сгради – 150 000

Кт с/ка Резерв от последваща оценка – 150 000

Г) Дт с/ка Сгради – 150 000

Дт с/ка Разходи от последващи оценки на ДМА – 50 000

Кт с/ка Резерв от последваща оценка – 200 000

Д) Дт с/ка Разходи от последващи оценки на ДМА – 150 000

Кт с/ка Резерв от последваща оценка – 150 000

**Въпрос №7.** Кое от изброеното е вярно при преоценка на имоти, машини и съоръжения?

А) всички имоти, машини и съоръжения трябва да бъдат преоценени;

Б) преоценката трябва да се извършва на всеки 3–5 години;

В) преоцененият актив продължава да се амортизира;

Г) активът трябва да бъде преоценен до стойността в употреба;

Д) всяка година се извършва преоценка.

**Въпрос №8.** Кои са двата допустими модела за последващо оценяване на имоти, машини и съоръжения съгласно МСС 16?

- А) модел на справедливата стойност и модел на историческата цена;
- Б) модел на цената на придобиване и модел на преоценката;
- В) модел на нетната реализируема стойност и модел на справедливата стойност;
- Г) модел на възстановимата стойност и модел на амортизируемата стойност;
- Д) модел на дисконтираните парични потоци и модел на текущата цена.

**Въпрос №9.** Кое от изброеното е вярно при преоценка на имоти, машини и съоръжения?

- А) всички имоти, машини и съоръжения трябва да бъдат преоценени;
- Б) преоценката трябва да се извършва на всеки 3–5 години;
- В) преоцененият актив продължава да се амортизира;
- Г) активът трябва да бъде преоценен до стойността в употреба;
- Д) всяка година се извършва преоценка.

**Въпрос №10.** Когато балансовата стойност на актив се увеличи в резултат на преоценка, увеличението се признава в друг всеобхватен доход. Какво изключение съществува от това правило?

- А) когато активът е машина, а не сграда;
- Б) когато увеличението възстановява намаление от преоценка на същия актив, признато преди това в печалбата или загубата;
- В) когато увеличението е по-малко от 5% от стойността на актива;
- Г) когато предприятието е в загуба;
- Д) няма изключения.

**Верни отговори:**

- 1 – А; 2 – Б; 3 – А; 4 – А; 5 – А;  
6 – А; 7 – В; 8 – Б; 9 – В; 10 – Б

## 8. Модул „Финансово-стопански анализ“

**Въпрос №1.** За периода 2021 г. – 2025 г. нетните приходи от продажби на предприятието „Светлина“, гр. София са представени в следващата таблица /закръгляване до втория знак/:

| Година | Нетни приходи от продажби, хил.лв. |
|--------|------------------------------------|
| 2021   | 20 000                             |
| 2022   | 21 400                             |
| 2023   | 22 000                             |
| 2024   | 24 100                             |
| 2025   | 23 200                             |

Средният темп на динамика на нетните приходи от продажби за периода 2022 – 2024 г. възлиза на:

- А) 100,95 %;
- Б) 106,12 %;
- В) 107,74 %;
- Г) 102,08 %;
- Д) 108,20 %.

**Въпрос №2.** Данните от Отчета за дълготрайните материални активи на предприятието „Магнит“, гр. Разлог са представени в таблицата по-долу:

| Показатели                                                         | Години |       |
|--------------------------------------------------------------------|--------|-------|
|                                                                    | 2024   | 2025  |
| 1. Среден размер на дълготрайните материални активи (ДМА), хил.лв. | 20000  | 22000 |
| 2. Коефициент на натовареност на ДМА, лв.                          | 2,00   | 2,20  |

Темпът на изменение (увеличение или намаление) на произведената от предприятието продукция за 2025 г. спрямо 2024 г. възлиза на /закръгляване до втория знак/:

- А) 0,92 % увеличение;
- Б) 5,36 % намаление;
- В) 21,00 % увеличение;
- Г) 21,00 % намаление;
- Д) 10,18 % увеличение.

**Въпрос №3.** Ефективността на бизнеса зависи от:

- А) прираста на инвестирания капитал;
- Б) съотношението между печалбата и активите;
- В) ръста на нетната печалба;
- Г) абсолютния размер на печалбата;
- Д) съотношението между оперативните разходи и приходи.

**Въпрос №4.** Рентабилността на активите (ROA) на предприятието „Алфа-спорт“ за отчетната година е 9%. Сумата на активите по баланс е 15 млн. лв. За следващата година се предвижда ръст на нетната печалба от 5% и на активите от 8%. На колко процента ще възлиза рентабилността на активите през следващата година?

- А) 8,25 %;
- Б) 9,25 %;
- В) 8,75 %;
- Г) 9,75 %;
- Д) 10,25 %.

**Въпрос №5.** За предприятие „Соня“ за предходната година разходите на 100 лв. приходи възлизат на 98,88 лв., а за текущата – на 95,10 лв. Тези данни показват, че:

- А) през текущата година ефективността на приходите се е влошила;
- Б) през предходната година ефективността на разходите е била по-добра;
- В) през текущата година на 100 лв. разходи съответстват 95,10 лв. приходи;
- Г) през текущата година ефективността на приходите се е подобрила;
- Д) за текущата спрямо предходната година ефективността на приходите не се е изменила.

**Въпрос №6.** Данните от дейността на предприятието „Фар“ са представени в следващата таблица (хил. лв.):

| ПОКАЗАТЕЛИ                                                        | Стойност |
|-------------------------------------------------------------------|----------|
| 1. Пълна себестойност на продукцията през базисния период         | 1350     |
| 2. Продадена продукция през текущия период по:                    |          |
| а) пълна себестойност от базисния период                          | 1710     |
| б) пълна себестойност от текущия период                           | 1720     |
| 3. Нетна продажна стойност на продукцията през базисния период    | 1750     |
| 4. Нетна продажна стойност на продукцията през текущия период по: |          |
| а) нетни продажни цени на изделията от базисния период            | 1810     |
| б) нетни продажни цени на изделията от текущия период             | 1930     |

Изменението на себестойността на 100 лв. продадена продукция през текущия спрямо базисния период възлиза на /закръгляване до втория знак/:

- А) увеличение от 12,78 лв.;
- Б) пълната себестойност на 100 лв. продукция не се е изменила;
- В) намаление от 11,98 лв.;
- Г) увеличение от 11,98 лв.;
- Д) себестойността на 100 лв. продукция не се е изменила.

**Въпрос №7.** Върху отклонението на brutната рентабилност на база разходи за текущата в сравнение с предходната година влияние оказват преките фактори, посочени в един от следващите отговори:

- А) промени в размера на brutната печалба; промени в сумата на данъците за сметка на печалбата; промени в сумата на разходите за оперативната дейност;
- Б) промени в размера на нетната печалба; промени в сумата на разходите за оперативната дейност; промени в стойностния размер на ДДС;
- В) промени в размера на brutната печалба; промени в сумата на разходите за оперативната дейност; промени в сумата на финансовите разходи;
- Г) промени в размера на нетната печалба; промени в сумата на данъците за сметка на печалбата; промени в сумата на извънредните разходи;
- Д) промени в размера на нетната печалба; промени в сумата на данъците за сметка на печалбата; промени в сумата на финансовите разходи.

**Въпрос №8.** Данните от счетоводния баланс на предприятието „Полина“ са представени в следващата таблица (в хил. лв.):

| Показатели                                  | Предходна година | Текуща година |
|---------------------------------------------|------------------|---------------|
| 1. Материални запаси                        | 1580             | 2140          |
| 2. Краткосрочни вземания                    | 412              | 335           |
| 3. Краткосрочни инвестиции                  | 15               | 23            |
| 4. Парични средства                         | 23               | 12            |
| 5. Задължения към доставчици - краткосрочни | 910              | 1350          |
| 6. Задължения към персонала - краткосрочни  | 18               | 15            |
| 7. Задължения по получен краткосрочен заем  | 0                | 2             |

Абсолютното изменение на коефициента на бърза ликвидност възлиза на /закръгляване до втория знак/:

- А) намаление с 0,21;
- Б) увеличение с 0,21;

- В) намаление с 1,79;
- Г) увеличение с 0,37;
- Д) намаление с 0,37.

**Въпрос №9.** За предприятието „Победа“, гр. София е известно, че през предходната година коефициентът на обръщаемост на краткотрайните активи е 9 оборота. През текущата година нетните приходи от продажби възлизат на 9000 хил. лв., а средната наличност на краткотрайните активи е 2000 хил. лв. Ефектът от промените в обръщаемостта възлиза на:

- А) 1000 хил. лв. допълнително ангажирани краткотрайни активи при забавяне на обръщаемостта;
- Б) 200 хил. лв. освободени краткотрайни активи при забавяне на обръщаемостта;
- В) 800 хил. лв. освободени краткотрайни активи при ускоряване на обръщаемостта;
- Г) 1000 хил. лв. допълнително ангажирани краткотрайни активи при ускоряване на обръщаемостта;
- Д) 600 хил. лв. допълнително ангажирани краткотрайни активи при ускоряване на обръщаемостта.

**Въпрос №10.** Показателите за ефективност от използването на материалните ресурси на предприятието са посочени в един от следващите отговори:

- А) коефициент на поглъщаемост на дълготрайните материални активи и материалноотдаване;
- Б) коефициент на натовареност на дълготрайните материални активи и материалоемкост;
- В) материалноотдаване и материалоемкост;
- Г) производителност на труда и материалоемкост;
- Д) материалноотдаване и коефициент на ефективност на приходите.

**Верни отговори:**

- 1 – Б; 2 – В; 3 – Д; 4 – В; 5 – Г;  
6 – Г; 7 – В; 8 – А; 9 – А; 10 – В



Правилата, процедурите и примерните тестове за държавен изпит по специалност „Счетоводство“, ОКС „Бакалавър“, редовно обучение, са приети от Катедрения съвет на катедра „Счетоводство и анализ“ на 19.01.2026 г.

**РЪКОВОДИТЕЛ НА КАТЕДРА  
„СЧЕТОВОДСТВО И АНАЛИЗ“:**

/П/

**ПРОФ. Д-Р ДАНИЕЛА ФЕСЧИЯН**